A HANDBOOK

ELEMENTARY & INTERMEDIATE

DRAWING GRADE EXAMINATION

हस्तपुस्तिका

एलिमेंटरी व इंटरमिजिएट

शासकीय रेखाकला परीक्षा

(Every Child is an Artist)

(प्रत्येक मुल एक कलाकार आहे)

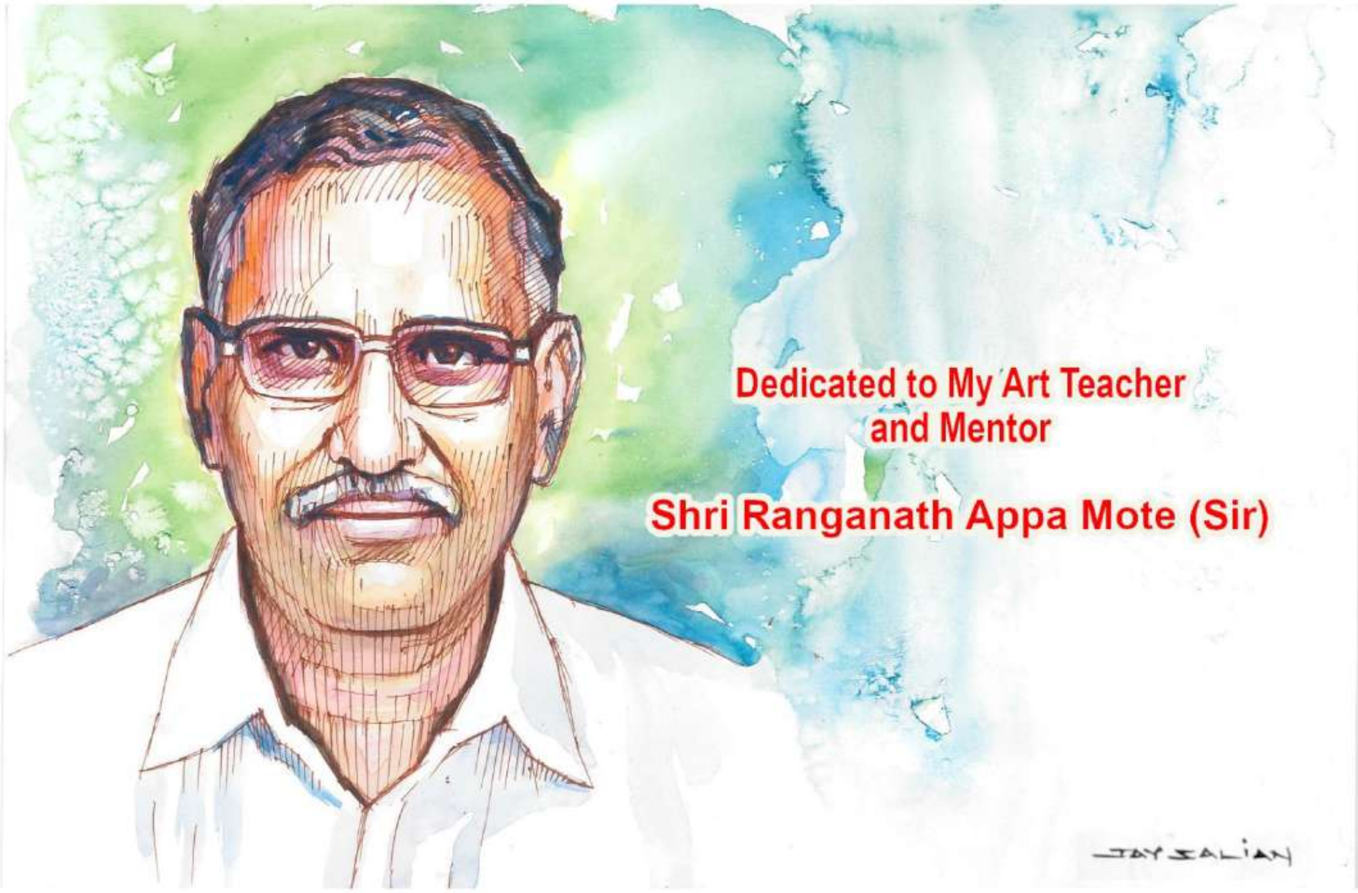
JAY SALIAN

(Artist, Animator & Mentor)

जय सालियन

(चित्रकार, एनिमेटर आणि मार्गदर्शक)

A HANDBOOK – ELEMENTARY & INTERMEDIATE DRAWING GRADE EXAMINATION
हस्तपुस्तिका - शासकीय रेखाकला (एलिमेंटरी व इंटरमिजिएट ड्रॉइंग ग्रेड) परीक्षा

'Jay Salian is an Indian artist who lives and works in Mumbai, India. Both his black-and-white pencil drawings and colour pencil drawings are a visual treat to the eyes. This artist has captured the emotions and light effects on the faces so beautifully, which makes you want more from the artist.'
Educational Qualification: MA (Mumbai University); M. Sc. in Animation & Vfx (Gujarat University); MFA (Sala Mysore); BVA (Kannada University, Hampi); Dip. A. Ed. (Sir J. J. School of Art); BFA/GD Art (Thane School of Art); ATD (Sir J. J. School of Art)

Grade Exam Timetable - ग्रेड परीक्षेचे वेळापत्रक

Elementary Grade Examination (Two days)
एलिमेंटरी ग्रेड परीक्षा (दोन दिवस)

Day दिवस	Paper No. पेपर क्र.	Subject विषय	Hours तास	Exam Timings परीक्षेची कालावधी
1st पहिला	1st पहिला	Object Drawing वस्तुचित्र	2:30	10:30 am to 1:00 pm सकाळी 10:30 ते दुपारी 1:00
	2nd दुसरा	Memory Drawing स्मरण चित्र	2:00	2:00 pm to 4:00 pm दुपारी 2:00 ते 4:00
2nd दुसरा	3rd तिसरा	Design संकल्प चित्र - नक्षी काम	2:30	10:30 am to 1:00 pm सकाळी 10:30 ते दुपारी 1:00
	4th चौथा	Plane Geometry & Lettering कर्तव्य भूमिती आणि अक्षरलेखन	2:00	2:00 pm to 4:00 pm दुपारी 2:00 ते 4:00

Intermediate Grade Exam (Two days)
इंटरमिजिएट ग्रेड परीक्षा (दोन दिवस)

Day दिवस	Paper No. पेपर क्र.	Subject विषय	Hours तास	Exam Timings परीक्षेची कालावधी
1st पहिला	1st पहिला	Still Life वस्तुचित्र	3:00	10:30 am to 1:30 pm सकाळी 10:30 ते दुपारी 1:30
	2nd दुसरा	Memory Drawing स्मरण चित्र	2:00	2:30 pm to 4:30 pm दुपारी 2:30 ते 4:30
2nd दुसरा	3rd तिसरा	Design संकल्प चित्र - नक्षी काम	3:00	10:30 am to 1:30 pm सकाळी 10:30 ते दुपारी 1:30
	4th चौथा	Plane Geometry, Solid Geometry & Lettering कर्तव्य भूमिती, घन भूमिती आणि अक्षरलेखन	3:00	2:30 pm to 5:30 pm दुपारी 2:30 ते संध्याकाळी 5:30

Material List:
1. Pencil: 2H, HB, and 2B; **2. Eraser** (non-dust) **and Sharpener; 3. Compass Box** (Geometry Box) and 1 foot plastic scale; **4. Pen:** brush pen, sketch pen, Camlin Bold marker (permanent); **5. Brushes:** 2-6-12 round brush and 1" flat brush; **6. Colours:** water colour cakes (minimum 18 shades), Poster colour Box, Oil pastels, or wax crayons (24 shades); **7. Palette:** Minimum 12 sections; **8. Water Container:** No spill pot; **9. cotton rag** for cleaning brushes; **10. A3-size drawing pad; 11. ID card**

1. पेन्सिल: 2H, HB, आणि 2B; **2. रबर** आणि शार्पनर; **3. कंपास बॉक्स** (भूमिती बॉक्स) आणि 1 फूटची प्लास्टिक पट्टी; **4. पेन:** ब्रश पेन, स्केच पेन, कॅम्लिन बोल्ड मार्कर (पर्मनंट); **5. ब्रशेस**: 2-6-12 गोल ब्रश आणि 1" सपाट ब्रश; **6. रंग:** वॉटर कलर केक (किमान 18 शेड्स), पोस्टर कलर बॉक्स, ऑइल पेस्टल्स किंवा वॅक्स क्रेयॉन (24 शेड्स); **7. पॅलेट**: किमान 12 विभाग असलेले; **8. पाण्यासाठी भांडी:** नो स्पिल पॉट; **9. चिंधी कापड**: ब्रशेस साफ ठेवण्यासाठी; **10. A3 -आकाराचे ड्रॉइंग पॅड; 11. ओळखपत्र**

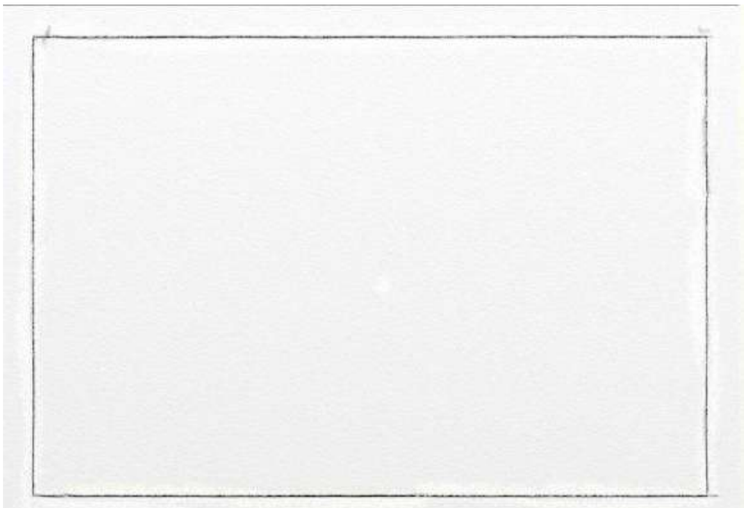
OBJECT DRAWING (First Paper - First Day) Exam Timings: 10:30 am to 1:00 pm (2:30 Hours)
वस्तुचित्र (पहिला पेपर - पहिला दिवस); परीक्षेची कालावधी: सकाळी 10:30 ते दुपारी 1:00 (2:30 तास)

1. Syllabus: (1) To draw a group of man-made and natural objects placed in the front. (2) To draw the objects in appropriate sizes in proportion to the given paper size. (3) To skilfully colour the objects as they appear, show exact shade and light with using appropriate colours. (4) Any colour medium or colouring technique of your choice may be used for e.g., stippling, textures, collage, etc.
2. Suggested Media: (1) Coloured pencils (2) Wax crayons (3) Water Colours (Transparent/Opaque) (4) Oil Pastels (5) Coloured inks (6) Natural Colours (7) Brush pens
3. Object: (1) Bucket, dustbin, tub, drum, water bottle. (2) Big clay pots, pitchers in attractive shapes, China clay utensils. (3) Glass containers, glass, and plate. (4) Basket, mug, bowl, tray, big and small water vessels, broom. (5) Large sized square boxes, wooden blocks. (6) Natural objects such as big-sized flowers, brinjal, tomato, pumpkin, capsicum, cabbage, cucumber, coconut, banana, apple, orange, papaya, sweet lime, etc.

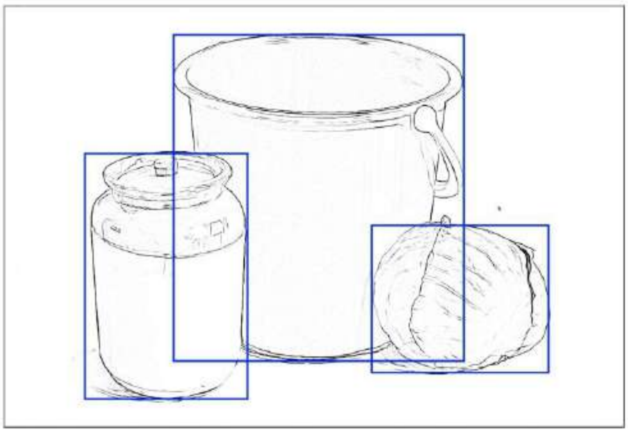
1. अभ्यासक्रम: (1) समोर ठेवलेल्या मानवनिर्मित आणि नैसर्गिक वस्तूंचा समूह काढणे. (2) दिलेल्या कागदाच्या आकाराच्या प्रमाणात वस्तू योग्य आकारात काढणे. (3) वस्तू दिसल्याप्रमाणे कुशलतेने रंगविण्यासाठी, योग्य रंग वापरून अचूक सावली आणि प्रकाश दाखवा. (4) तुमच्या आवडीचे कोणतेही रंग माध्यम किंवा रंग भरण्याचे तंत्र उदा., स्टिपलिंग, पोत, कोलाज इत्यादींसाठी वापरले जाऊ शकते.
2. सुचवलेले माध्यम: (1) रंगीत पेन्सिल (2) वॅक्स क्रेयॉन (3) पाण्याचे रंग (पारदर्शक/अपारदर्शक) (4) ऑइल पेस्टल्स (5) रंगीत शाई (6) नैसर्गिक रंग (7) ब्रशपेन इ.
3. वस्तू: (1) बादली, डस्टबिन, टब, ड्रम, पाण्याची बाटली. (2) मातीची मोठी भांडी, आकर्षक आकारातील घागरी, चिनी मातीची भांडी. (3) काचेचे कंटेनर, काच आणि प्लेट. (4) टोपली, मग, वाटी, ट्रे, लहान-मोठी पाण्याची भांडी, झाडू. (5) मोठ्या आकाराचे चौकोनी खोके, लाकडी ठोकळे. (6) नैसर्गिक वस्तू जसे की मोठ्या आकाराची फुले, वांगी, टोमॅटो, भोपळा, शिमला मिरची, कोबी, काकडी, नारळ, केळी, सफरचंद, संत्री, पपई, मोसंबी इ.

Method:
पद्धत:

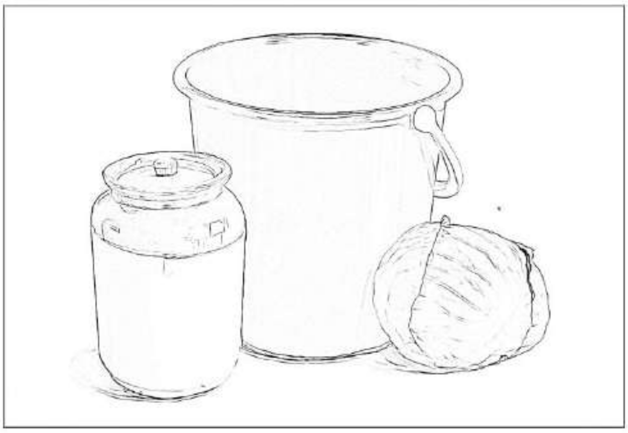
1. Draw freehand 1.00cm border on the drawing paper provided. - दिलेल्या ड्रॉइंग पेपरवर फ्रीहँड 1.00cm बॉर्डर काढा.

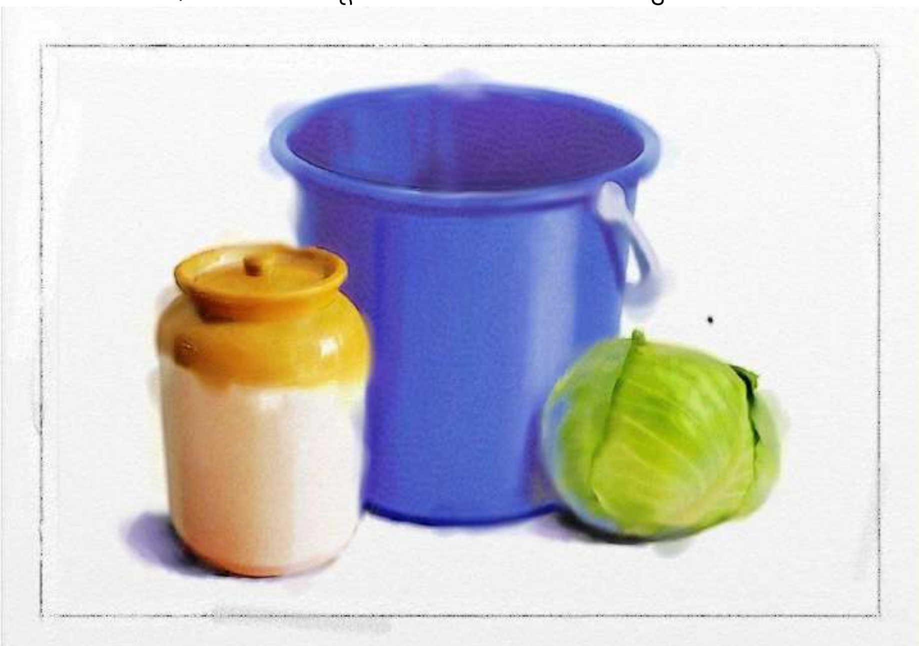
2. Compose the given object shapes on the paper. - दिलेल्या वस्तूचे आकार कागदावर तयार करा.

3. Do detailed drawing. - तपशीलवार रेखाचित्र करा.

4. Apply water colour, create objects colours on palette. Apply colour as per light & shade (tonal value). - वॉटर कलरचा वापर करा, पॅलेटवर वस्तूंचे रंग तयार करा. प्रकाशानुसार रंग लावा.

2. Use oil pastel colours for midtones, core shadow, caste shadow & reflection. - मिडटोन, कोअर शॅडो, आणि सावलीसाठी ऑइल पेस्टल वापरा.

1. Poster colours, which you can use, if you are good in that. पोस्टर कलरमध्ये सराव केलेला असेल तर नक्कीच वापरा..

Special instructions:

(1) Mechanical devices should not be used. (2) No credit will be given for small pictures. (3) It is expected that the group of objects should be drawn the way it is seen from individual's position.
(1) Drawing should not be small. (2) The characteristic forms of all objects and their proportions. (3) Colour the picture reflecting their shade and light, texture and colours, as you see and feel them. However, your chief aim should be to create a beautiful composition.
(4) You may use any one of the media singly or in combination, as needed, to enhance the beauty of your picture.
Water colour: Transparent / Opaque; Brush pens.
Crayons: Oil and/or wax and coloured pencils.
विशेष सूचना: (1) यांत्रिक उपकरणे वापरू नयेत. (2) छोट्या चित्रांसाठी क्रेडिट दिले जाणार नाही. (3) वस्तूंचा समूह एखाद्या व्यक्तीच्या जागेवरून ज्या प्रकारे दिसतो तसा काढला जावा अशी अपेक्षा आहे. (1) रेखाचित्र लहान नसावे. (2) सर्व वस्तूंचे वैशिष्ट्यपूर्ण स्वरूप आणि त्यांचे प्रमाण यांना महत्त्व दिले पाहिजे. (3) चित्राची छाया आणि प्रकाश, पोत आणि रंग प्रतिबिंबित करणारे चित्र रंगवा, जसे तुम्ही पाहता आणि अनुभवता. तथापि, तुमचे मुख्य उद्दिष्ट एक सुंदर रचना तयार करणे हे असले पाहिजे. (4) तुम्ही तुमच्या चित्राचे सौंदर्य वाढविण्यासाठी आवश्यकतेनुसार कोणतेही एक माध्यम किंवा एकत्रितपणे वापरू शकता. पाण्याचा रंग: पारदर्शक / अपारदर्शक; ब्रश पेन. क्रेयॉन: ऑइल आणि/किंवा वॅक्स आणि रंगीत पेन्सिल.

MEMORY DRAWING (Second Paper - First Day); Exam Timings: 2:00 pm to 4:00 pm (2 Hours)
स्मरण चित्र (दुसरा पेपर - पहिला दिवस); परीक्षेची कालावधी: दुपारी 2:00 ते 4:00 (2 तास)

1. Syllabus: (1) To illustrate a past event/scene from one's daily life. (2) To create a picture with three to four human figures, suggestive elements related to the topic and an appropriate background. (3) To develop the power of imaginative reconstruction and ability to effectively express an idea pictorially.
2. Suggested Media: (1) Pencils (2) Transparent and / or opaque water colours (3) Oil pastels or wax crayons (4) Various coloured inks (5) Natural Colours.
3. Topics: (1) Incident / event / scene from daily life (2) Family event (3) School / Classroom (4) Sports scene (5) Values: Dignity of labour, gender equality, cleanliness, national unity, etc. (6) National/Religious Festival/Event. Suggestive elements related to the topic and an appropriate effective background is expected in the drawing.

1. अभ्यासक्रम: (1) एखाद्याच्या दैनंदिन जीवनातील भूतकाळातील घटना/ दृश्य चित्रित करणे. (2) तीन ते चार मानवी आकृती, विषयाशी संबंधित सूचक घटक आणि योग्य पार्श्वभूमी असलेले चित्र तयार करणे. (3) कल्पनाशील पुनर्रचना करण्याची शक्ती आणि कल्पना चित्रितपणे प्रभावीपणे व्यक्त करण्याची क्षमता विकसित करणे.
2. सुचविलेले माध्यम: (1) पेन्सिल (2) पारदर्शक आणि/ किंवा अपारदर्शक पाण्याचे रंग (3) ऑइल पेस्टल्स किंवा वॅक्स क्रेयॉन (4) विविध रंगीत शाई (5) नैसर्गिक रंग (6) ब्रश पेन्स इ.
3. विषय: (1) दैनंदिन जीवनातील घटना/ कार्यक्रम/ दृश्य (2) कौटुंबिक घटना (3) शाळा/ वर्ग (4) क्रीडा देखावा (5) मूल्ये: श्रमाचा सन्मान, स्त्री-पुरुष समानता, स्वच्छता, राष्ट्रीय एकता इ. (6) राष्ट्रीय/ धार्मिक सण/कार्यक्रम. चित्रात विषयाशी संबंधित सूचक घटक आणि योग्य प्रभावी पार्श्वभूमी अपेक्षित आहे.

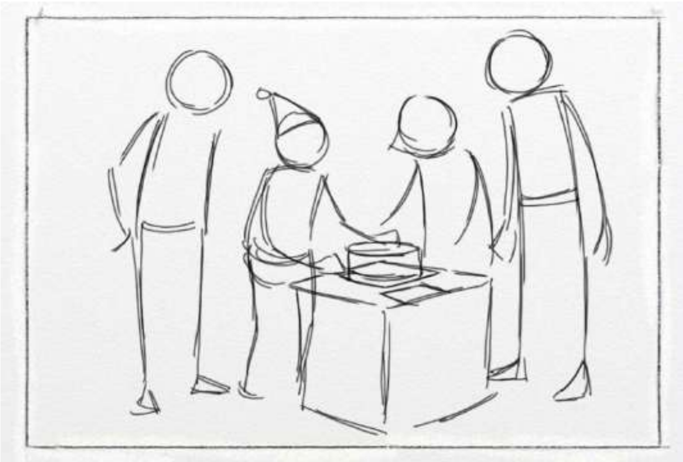
Method: (e.g., topic: my birthday being celebrated by my mother, father and sister)

1. Draw 1:00cm border line without using a scale.
2. Staging/ positioning/ placing 3/4 figures. Do detailed drawing.
3. Use Camlin Bold Permanent marker for outlining.
4. Apply flesh tint/skin colour/peach colour from water colour cakes on body parts of the figures.
5. Apply watercolours on other parts.
6. Apply Watercolour tones on dark parts. Transperant dark tones on shadow portion.
7. Use brush pens for outlining. (If the outline was not drawn before.)

पद्धत: (उदा. विषय: माझा वाढदिवस माझ्या आई, वडील आणि बहिणीने साजरा केला)

1. स्केल न वापरता 1:00cm सीमारेषा काढा.
2. योग्य ठिकाणी/ योग्य हावभाव करणारे 3/4 मानव आकृत्या काढा. तपशीलवार रेखाचित्र करा.
3. बाह्यरेखा काढण्यासाठी कॅमलिन बोल्ड पर्मनंट मार्कर वापरा.
4. या चित्रांमधील मानवाकृतीमध्ये वॉटर कलर केक वापरून त्वचेचा रंग/पीच रंग लावा.
5. इतर रिकाम्या भागांवर वॉटर कलर भरा.
6. गडद भागांवर वॉटर कलर टोन लावा. सावलीच्या भागावर पारदर्शक टोन लावा.
7. आउटलाइनिंगसाठी ब्रश पेन वापरा. (बाह्यरेखा आधी काढली नसेल तर...)

DESIGN (Third Paper - Second Day) ; Exam Timings : 10.30 am to 1.00 pm (2:30 Hours)
संकल्प चित्र - (तिसरा पेपर - दुसरा दिवस); परीक्षेची कालावधी: सकाळी 10.30 ते दुपारी 1.00 (2:30 तास)

1. Syllabus: (1) A design is done within the outer shape of any geometric figure. (e.g., square, rectangle, triangle, circle, semi-circle, regular polygon, etc.) (2) A decorative design can be made by creatively using different types of lines (straight lines, curved lines, rhythmic lines, etc.), natural, geometric, ornamental, or abstract shapes. (3) symmetrical or asymmetrical design (4) Design using an appropriate or any colour scheme of your choice and/or use of textures. (Mechanical instruments can be used.)

2. Suggested media: (1) Water colour (transparent or opaque) (2) coloured pencils, wax crayons (3) Oil pastels (4) Various coloured inks (5) Naturally available colours These media may be used individually or in combination. (6) If texture is desired, then various materials and tools, e.g., rags, fingers, crumpled paper, leaves, combs, or stamps, may be used.

3. Topics: Compose a design using straight lines, curved lines, rhythmic lines, and various natural, geometric, ornamental, or abstract shapes within any geometric shape (e.g., square, rectangle, triangle, circle, semi-circle, or regular polygon).

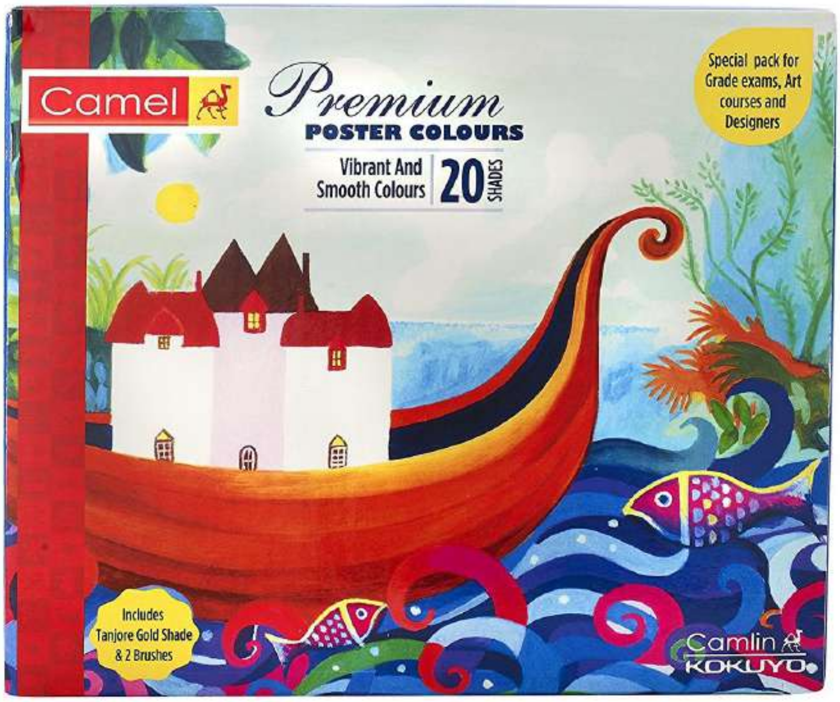
1. अभ्यासक्रम: (1) रचना कोणत्याही भौमितिक आकृतीच्या आत केली जाते. (उदा., चौरस, आयत, त्रिकोण, वर्तुळ, अर्धवर्तुळ, नियमित बहुभुज इ.) (2) विविध प्रकारच्या रेषा (सरळ रेषा, वक्र रेषा, तालबद्ध रेषा इ.) कल्पकतेने वापरून सजावटीची रचना करता येते., नैसर्गिक, भौमितिक, शोभेच्या किंवा अमूर्त आकार. (3) समअंग - विषमअंग रचना (4) तुमच्या आवडीची योग्य किंवा कोणतीही रंगसंगती आणि/किंवा पोत वापरून डिझाइन करा. (यांत्रिक उपकरणे वापरली जाऊ शकतात.)

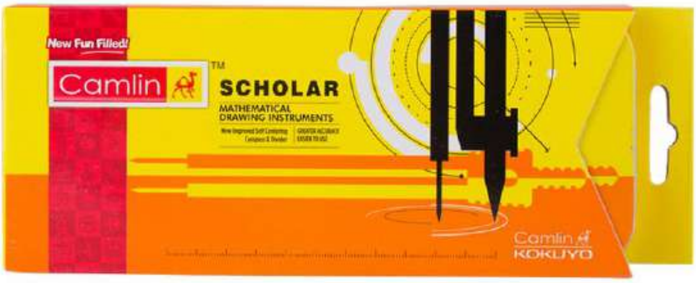
2. सुचविलेले माध्यम: (1) वॉटर कलर (पारदर्शक किंवा अपारदर्शक) (2) रंगीत पेन्सिल, वॅक्स क्रेयॉन (3) ऑइल पेस्टल्स (4) विविध रंगीत शाई (5) नैसर्गिकरित्या उपलब्ध रंग हे माध्यम वैयक्तिकरित्या किंवा एकत्रितपणे वापरले जाऊ शकतात. (6) पोत इच्छित असल्यास, विविध साहित्य आणि साधने, उदा., चिंध्या, बोटे, चुरगळलेला कागद, पाने, कंगवा किंवा शिक्के वापरता येतील.

3. विषय: सरळ रेषा, वक्र रेषा, तालबद्ध रेषा आणि कोणत्याही भौमितिक आकारात (उदा., चौरस, आयत, त्रिकोण, वर्तुळ, अर्धवर्तुळ किंवा नियमित बहुभुज) विविध नैसर्गिक, भौमितिक, सजावटी किंवा अमूर्त आकार वापरून रचना तयार करा.

Materials:

1. A3 portable drawing pad/board
2. HB/2B pencil with sharpener & eraser
3. Cotton rag to clean brush & No spill pot
4. No.2/4/6 Round - fine golden taklon hair brush
5. Poster or tempera - Opaque colours are good for Design.
6. Geometry box.

Practice: - सराव:

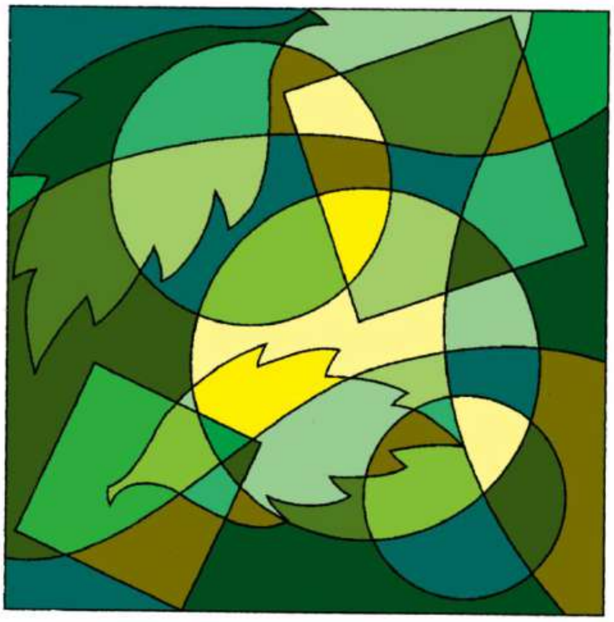
Sample Question 1: Draw the outer shape of a table lamp to suit the paper and draw a beautiful design on it with the help of the following units and a suitable colour scheme. (1) Three circles of unequal sizes (2) Two triangles of unequal sizes (3) Three fish of unequal sizes (4) Three curved lines

नमुना प्रश्न 1: कागदाला साजेसा टेबल लॅम्पचा बाह्य आकार काढा आणि त्यावर खालील युनिट्स आणि योग्य रंगसंगतीच्या मदतीने सुंदर रचना काढा. (1) असमान आकाराची तीन वर्तुळे (2) असमान आकाराचे दोन त्रिकोण (3) असमान आकाराचे तीन मासे (4) तीन वक्र रेषा

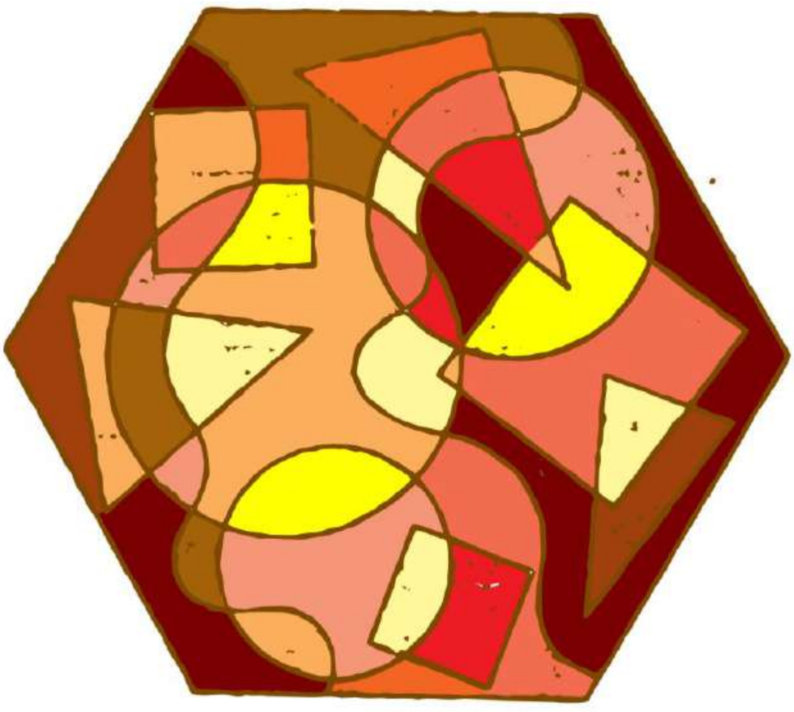

Question 2: Draw a 20cm square. In this square, draw an attractive design with the help of the following units and a suitable colour scheme:
(1) Two or three rhythmic lines. (2) Three circles of unequal sizes. (3) Two unequal squares. (4) Two forms of flowers or leaves. (5) Colour the design with suitable colour scheme.

प्रश्न 2: 20 सेमी चौरस काढा. या चौकोनात खालील एककांच्या साहाय्याने आकर्षक रचना आणि योग्य रंगसंगतीचा वापर करा: (1) दोन किंवा तीन लयबद्ध रेषा. (2) असमान आकाराची तीन वर्तुळे. (3) दोन असमान चौरस. (4) दोन प्रकारची फूल किंवा पानाचे आकार (5) रचनेला साजेसा रंगसंगती निवडा.

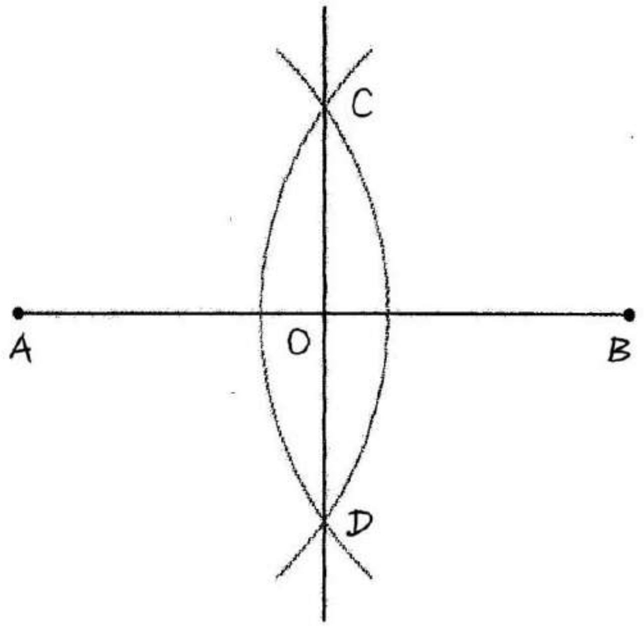

Question 3: Construct a hexagon with its side measuring 9cm. In this hexagon, draw a design with the help of the following units and a suitable colour scheme. (1) Three circles of unequal sizes (2) Three squares of unequal sizes (3) Three triangles of unequal sizes (4) Two straight or curved lines.
प्रश्न 3: षटकोन तयार करा ज्याची बाजू 9 सेमी आहे. या षटकोनामध्ये, खाली दिलेल्या घटकांच्या मदतीने आणि योग्य रंगसंगतीच्या मदतीने एक रचना काढा. (1) असमान आकाराची तीन वर्तुळे (2) असमान आकाराचे तीन चौरस (3) असमान आकाराचे तीन त्रिकोण (4) दोन सरळ किंवा वक्र रेषा.

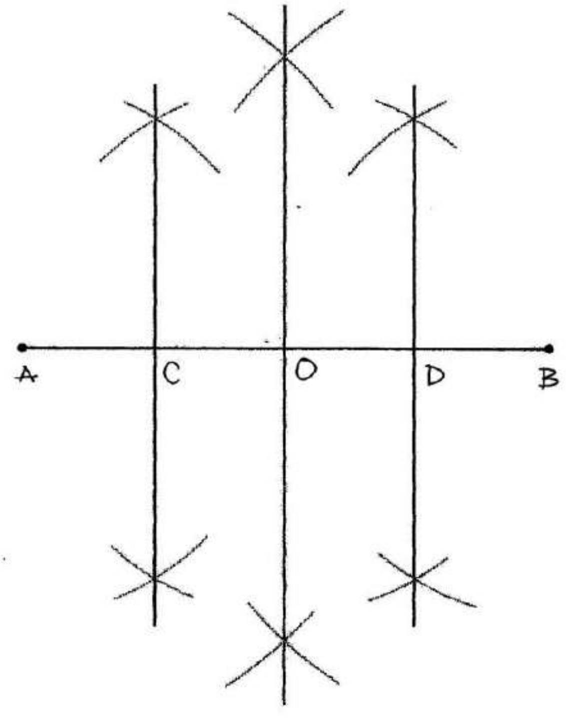

PLANE GEOMETRY & LETTERING (Fourth Paper – Second Day) Exam Timings: 2.00 pm to 4.00 pm (2 Hours)
Section 'A': Plane Geometry
कर्तव्य भूमिती आणि अक्षरलेखन (चौथा पेपर – दुसरा दिवस) परीक्षेची कालावधी: दुपारी 2:00 ते 4:00 (2 तास)

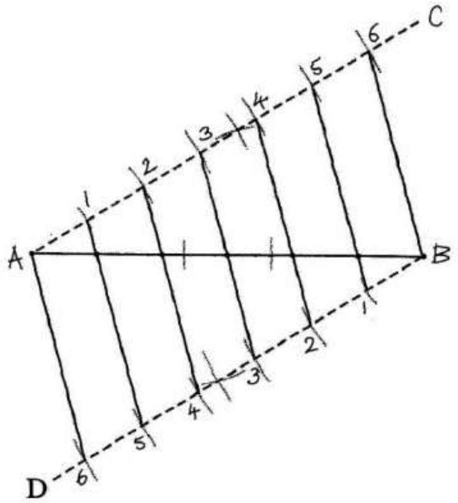
1. Syllabus: अभ्यासक्रम:
(1) To bisect a given straight line. - दिलेल्या सरळ रेषेचे दोन सामान भाग करणे.

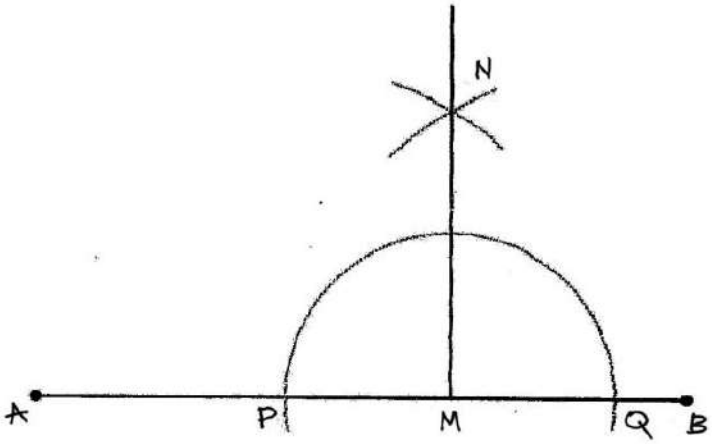
(2) To divide a given line into 4 or 8 equal parts. - दिलेल्या रेषेला 4 किंवा 8 समान भागांमध्ये विभागणे.

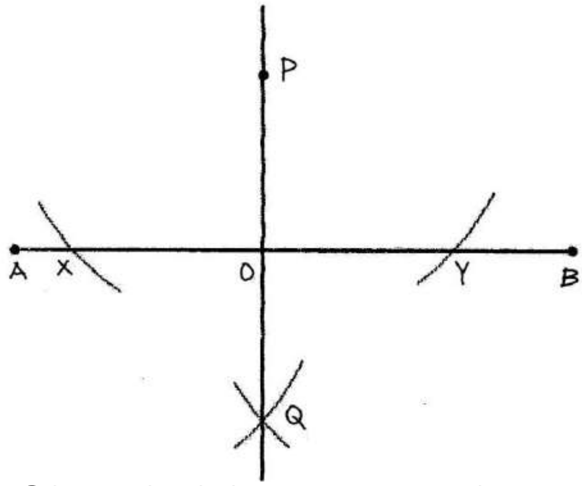
(3) To divide a given line into any number of equal parts. - दिलेल्या रेषेला हवे तितके समान भागांमध्ये विभागणे.

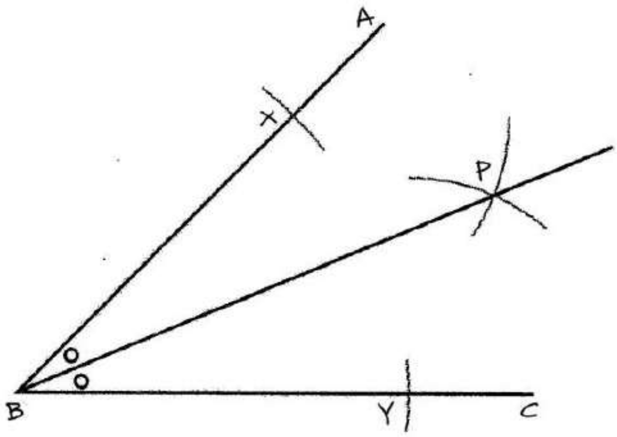
(4) To draw a perpendicular to a given line from the given point on it. - दिलेल्या रेषेवर तिच्यामधील दिलेल्या बिंदूपासून लंब काढणे.

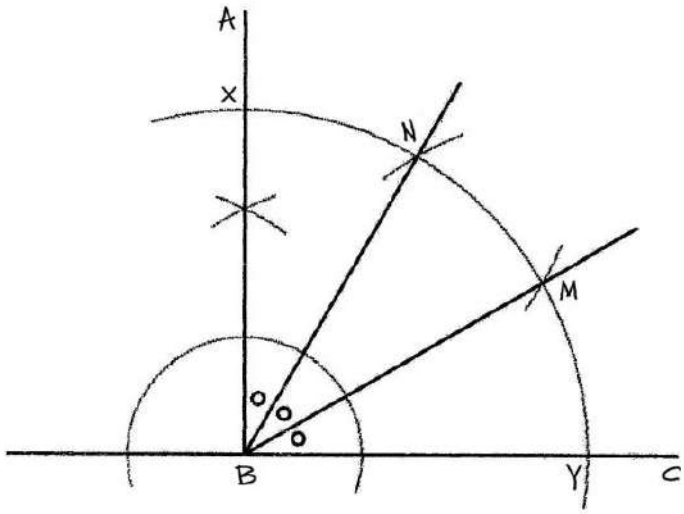
(5) To draw a perpendicular to a given line from the given point outside it. - दिलेल्या रेषेवर तिच्या बाहेरील दिलेल्या बिंदूपासून लंब काढणे.

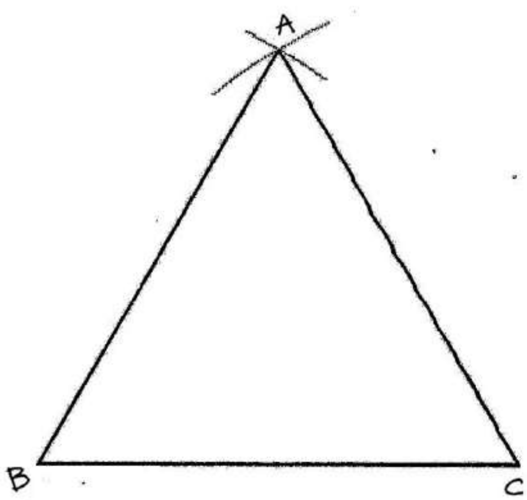
(6) To bisect a given angle. - दिलेल्या कोनाचे दोन सामान भाग करणे.

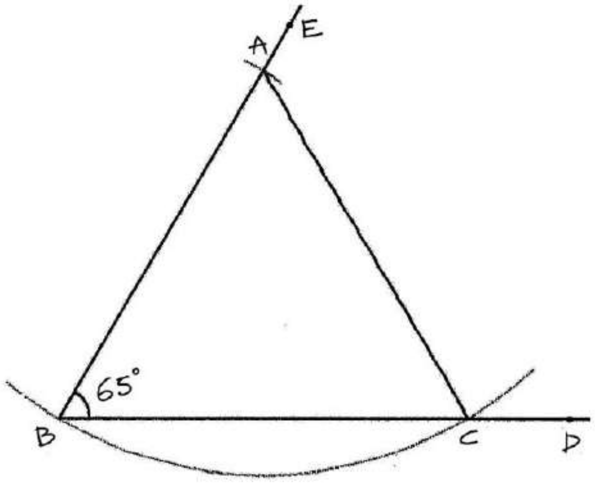
(7) To trisect a right angle without using a protractor. - कोनमापक न वापरता काटकोनाचे तीन सामान भाग करणे.

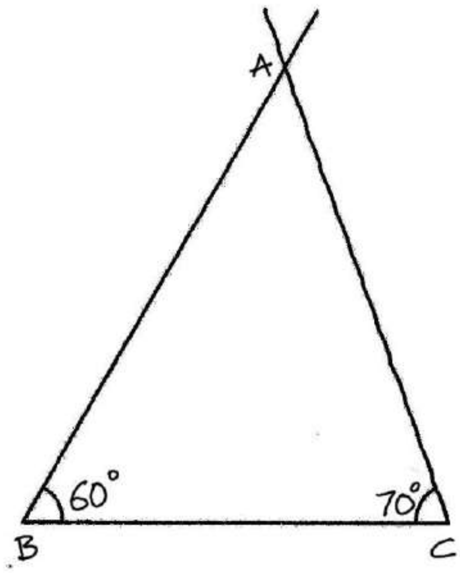
(8) To construct an equilateral triangle on a given base. - दिलेल्या पायावर समभुज त्रिकोण तयार करणे.

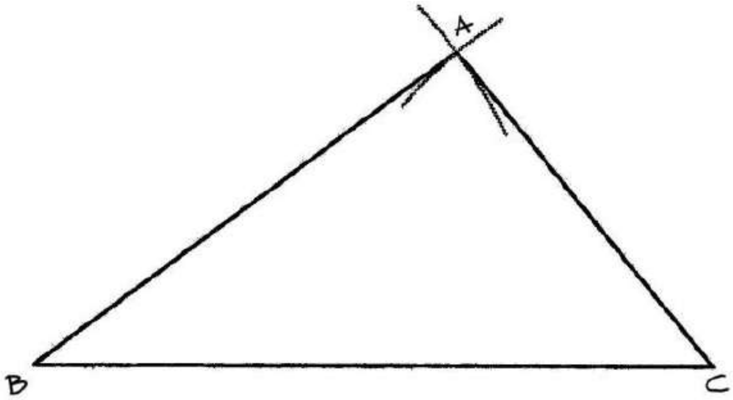
(9) To construct an isosceles triangle, one of the equal sides and one of the equal angles being given. - एक समान बाजू आणि एक समान कोन दिला असता समद्विभुज त्रिकोण तयार करणे.

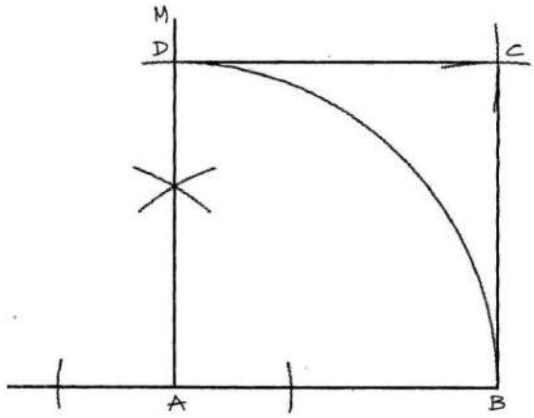
(10) To construct a triangle, its base and the two angles at the base being given. - पाया आणि पायावरील दोन कोन दिले असता त्रिकोण तयार करणे.

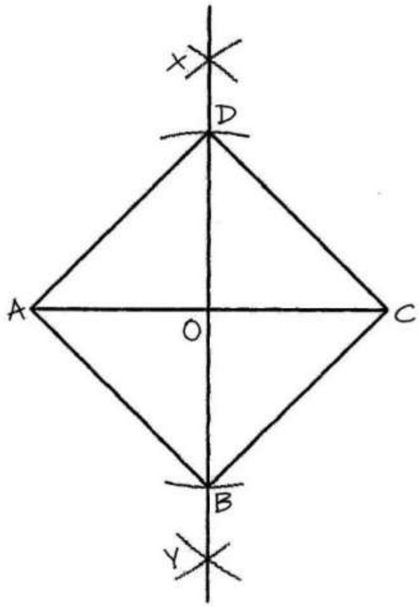
(11) To construct a triangle, its three sides being given. - तीन बाजू दिल्या असता त्रिकोण तयार करणे.

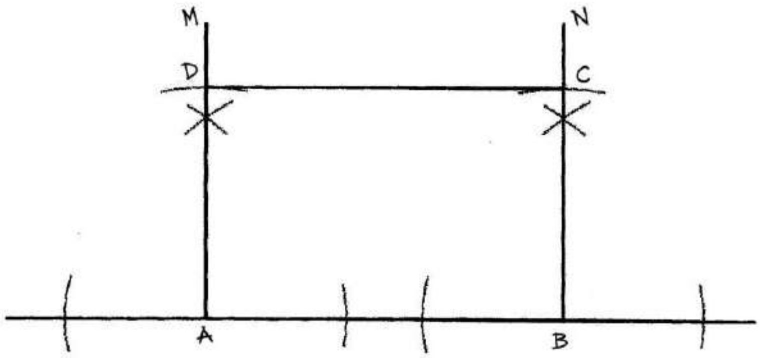
(12) To construct a square on a given base. - दिलेल्या पायावर चौरस काढणे.

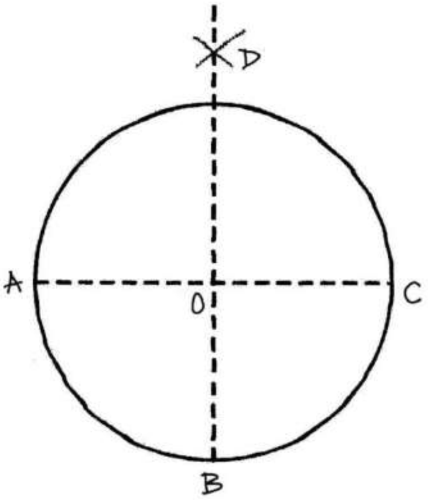
(13) To construct a square, its diagonal being given. - कर्ण दिला असता चौकोन तयार करणे.

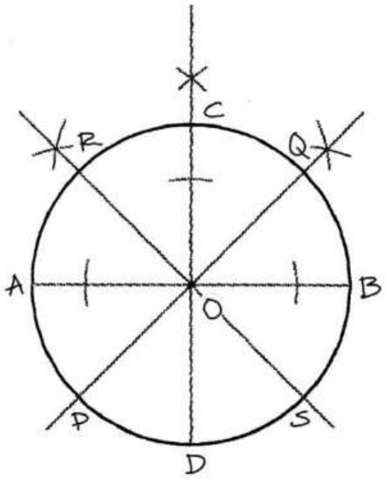

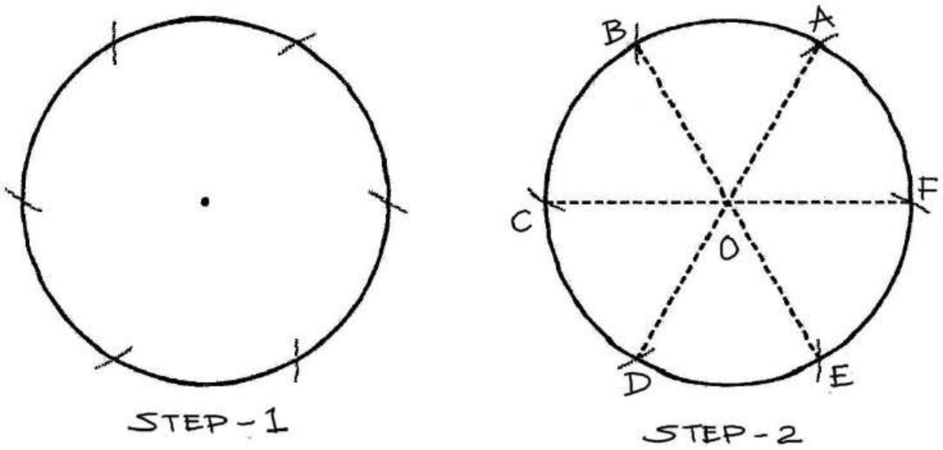
(14) To construct a rectangle, its two unequal sides being given. - दोन असमान बाजू दिल्या असता काटकोन चौकोन (आयत) काढणे.

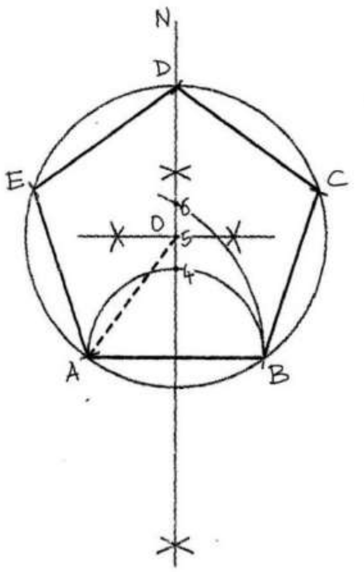
(15) To divide a given circle into four / six / eight equal parts. - दिलेल्या वर्तुळाला चार/सहा/आठ समान भागांमध्ये विभागणे.

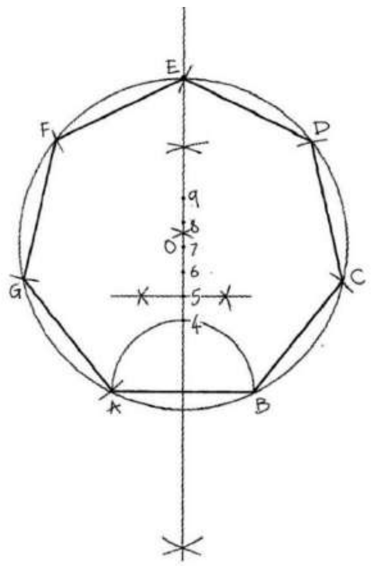

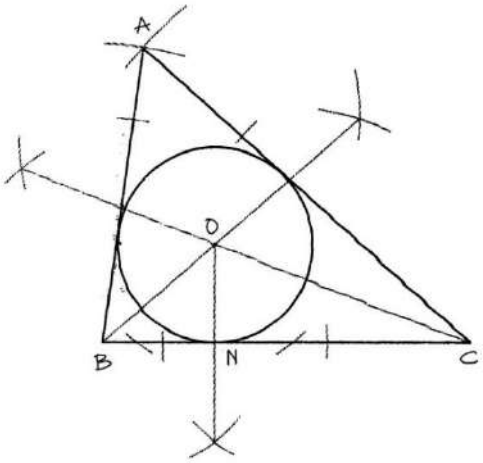

(16) To construct a regular Polygon with one of its sides given. (e.g., Pentagon, Septagon, etc.) - एक बाजू दिली असता नियमित बहुभुज तयार करणे. (उदा. पंचकोन, सप्तकोन इ.)

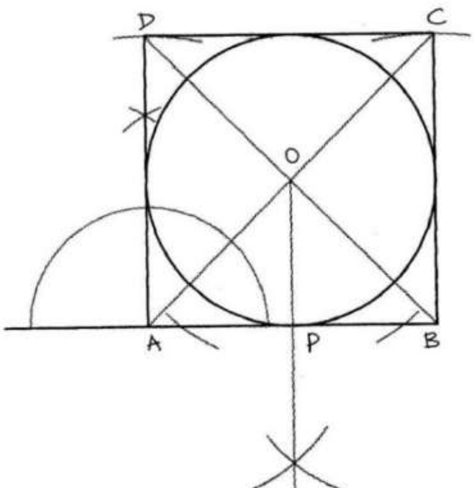

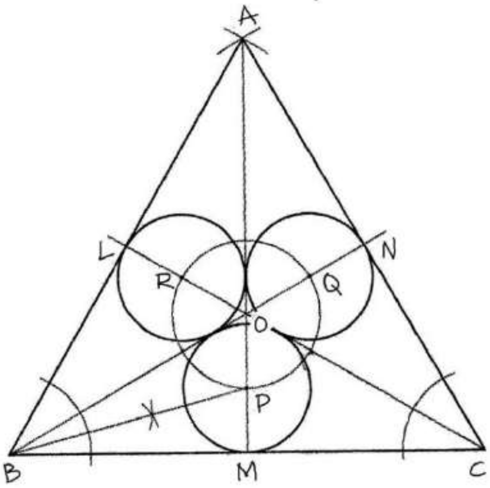
(17) To inscribe a circle in a given triangle. - दिलेल्या त्रिकोणात वर्तुळ काढणे.

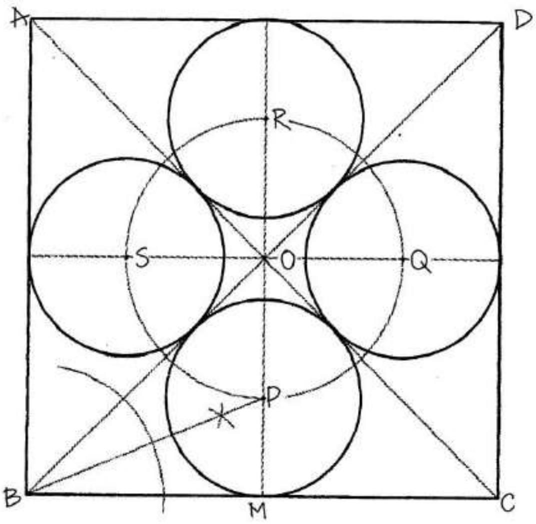
(18) To inscribe a circle in a square. - चौकोनात वर्तुळ काढणे.

(19) To inscribe 3 equal circles in an equilateral triangle in such a way, that each circle will touch one side of the triangle and the two other circles. - समभुज त्रिकोणामध्ये 3 समान वर्तुळे अशा प्रकारे काढा की प्रत्येक वर्तुळ त्रिकोणाच्या एका बाजूला आणि इतर दोन वर्तुळांना स्पर्श करेल.

(20) To inscribe 4 equal circles in a given square in such a way, that each circle will touch one side of the square and the two circles. - दिलेल्या चौकोनात 4 समान वर्तुळे अशा प्रकारे काढा की प्रत्येक वर्तुळ चौरसाच्या एका बाजूस आणि दोन वर्तुळांना स्पर्श करेल.

Section 'B': Lettering

1. Draw the word/title given in the question paper in outer shape, along with an expressive symbol, appropriate to its meaning and colour them with colours of your choice.

2. Suggested medium:

For Geometry - Pencil and / or Pen.

For Lettering - Any medium.

विभाग 'ब':

1. अक्षरे प्रश्नपत्रिकेत दिलेला शब्द/शीर्षक बाहेरील आकारात, अर्थाला सुसंगत, भावपूर्ण चिन्हासह काढा आणि त्यांना तुमच्या आवडीच्या रंगांनी रंग द्या.

2. सुचवलेले माध्यम: भूमितीसाठी - पेन्सिल आणि/किंवा पेन. अक्षरांसाठी - कोणतेही माध्यम.

Intermediate Grade Drawing Examination
इंटरमीजिएट ड्रॉइंग ग्रेड परीक्षा

STILL LIFE (First Paper - First Day) Exam Timings: 10.30 am to 1.30 pm (3 Hours)
स्थिरचित्र (पहिला पेपर - पहिला दिवस) परीक्षा कालवधी: सकाळी 10.30 ते दुपारी 1.30 (3 तास)

1. Syllabus:
(1) To draw and colour a group of 4 to 6 man-made and natural objects of different sizes arranged before you, as per your perception. The drawing must be made along with the background and foreground drapery. (2) Natural objects like leaves, flowers, fruits, vegetables, etc., may also be included. (3) To aesthetically render a group of objects arranged before you, with proportionate size and shape. (4) To give importance to aesthetic arrangement of objects, proportion to other objects, shade and light, texture and presentation. (5) Mechanical devices should not be used. (The objects may be arranged on the floor or above at a suitable height.)
2. Suggested media:
(1) Coloured pencils (2) Wax crayons (3) Water colours. (Transparent/Opaque) (4) Oil pastels (5) Various coloured inks (6) Natural colours or any of these media can be used individually or in combination. Similarly, various techniques can be used to complete the picture.
3. Arranged Objects: (1) An arrangement of man-made and natural objects. (2) Appropriately coloured foreground and background drapery.

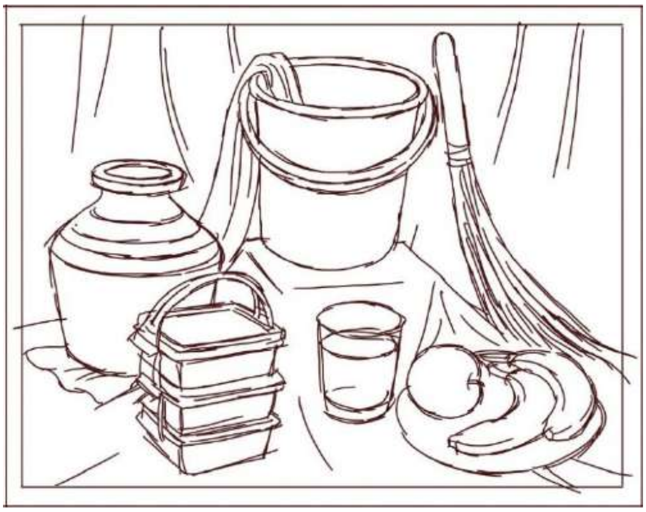
अभ्यासक्रम:
(1) तुमच्या समजुतीनुसार, तुमच्यासमोर मांडलेल्या विविध आकाराच्या मानवनिर्मित आणि नैसर्गिक वस्तूंचा समूह काढणे आणि रंगविणे. पार्श्वभूमी, पुरोभूमी आणि ड्रेपरीसह रेखाचित्र तयार केले जाणे आवश्यक आहे. (2) पाने, फुले, फळे, भाजीपाला इत्यादी नैसर्गिक वस्तूंचाही समावेश केला जाऊ शकतो. (3) तुमच्यासमोर व्यवस्थित आकार आणि आकाराने मांडलेल्या वस्तूंचा समूह सौंदर्यदृष्ट्या प्रस्तुत करणे. (4) वस्तूंची सौंदर्यात्मक मांडणी, इतर वस्तूंचे प्रमाण, सावली आणि

प्रकाश, पोत आणि सादरीकरण यांना महत्त्व देणे. (5) यांत्रिक उपकरणे वापरू नयेत. (वस्तू जमिनीवर किंवा योग्य उंचीवर लावल्या जाऊ शकतात.)

2. सुचविलेले माध्यम: (1) रंगीत पेन्सिल; (2) Wax crayons; (3) पाण्याचे रंग (पारदर्शक किंवा अपारदर्शक); (4) ऑइल पेस्टल्स (5) विविध रंगीत शाई (6) नैसर्गिक रंग (7)ब्रश पेन किंवा यापैकी कोणतेही माध्यम वैयक्तिकरित्या किंवा एकत्रितपणे वापरले जाऊ शकते. त्याचप्रमाणे, चित्र पूर्ण करण्यासाठी विविध तंत्रांचा वापर केला जाऊ शकतो.

3. घटक वस्तू:

(1) मानवनिर्मित आणि नैसर्गिक वस्तूंची मांडणी (2) रंगीत अग्रभाग आणि पार्श्वभूमीसाठी, सुयोग्य रंगाचे कापड.

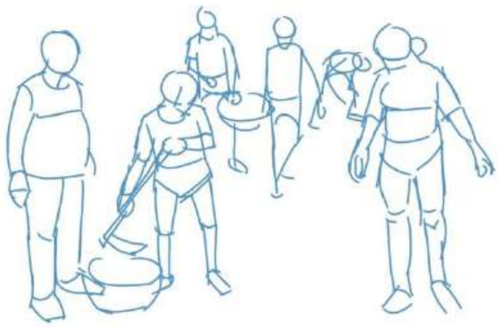

MEMORY DRAWING (Second Paper - First Day); Exam Timings 2.30 pm to 4.30 pm (2 Hours)

स्मरण चित्र - नक्षी काम (दुसरा पेपर - पहिला दिवस); परीक्षेचा कालावधी: दुपारी 2.30 ते 4.30 (2 तास)

1. Syllabus: (1) To illustrate a past event /scene from one's daily life. (2) To create a picture with four or more human figures, suggestive elements related to the topic and an appropriate background. (3) To develop the power of imaginative reconstruction and ability to effectively express an idea pictorially. (4) More emphasis should be given to create an imaginative drawing related to the given topic rather than just making a neat and accurate drawing. (5) To complete the entire picture with colouring.
2. Suggested media: (1) Pencils (2) Transparent and / or opaque water colours (3) Oil pastels or wax crayons (4) Various coloured inks (5) Natural colours. You may use these media individually or in combination.
3. Topics: (1) Incident / event / scene from daily life (2) Family event (3) School / Classroom (4) Sports scene
(5) Values such as Dignity of labour, gender equality, cleanliness, National unity, etc. (6) National/Religious festival/event. (7) Festivals, gathering, procession, crowded places (e.g., railway station, market, garden)
(8) Village scene (9) Local cultural event.
1. अभ्यासक्रम: (1) एखाद्याच्या दैनंदिन जीवनातील भूतकाळातील घटना/दृश्य चित्रण करणे. (2) चार किंवा अधिक मानवी आकृत्या, विषयाशी संबंधित सूचक घटक आणि योग्य पार्श्वभूमी असलेले चित्र तयार करणे. (3) कल्पनात्मक पुनर्रचना करण्याची शक्ती आणि कल्पना प्रभावीपणे चित्रितपणे व्यक्त करण्याची क्षमता विकसित करणे. (4) केवळ नीटनेटके आणि अचूक रेखाचित्र बनवण्यापेक्षा दिलेल्या विषयाशी संबंधित कल्पक चित्र तयार करण्यावर अधिक भर दिला पाहिजे. (5) संपूर्ण चित्र रंगाने पूर्ण करणे.
2. सुचविलेले माध्यम: (1) पेन्सिल (2) पारदर्शक आणि/किंवा अपारदर्शक पाण्याचे रंग (3) ऑइल पेस्टल्स किंवा वॅक्स क्रेयॉन (4) विविध रंगीत शाई (5) नैसर्गिक रंग. तुम्ही ही माध्यमे वैयक्तिकरित्या किंवा एकत्रितपणे वापरू शकता.
3. विषय: (1) दैनंदिन जीवनातील घटना/ प्रसंग/ दृश्य (2) कौटुंबिक घटना (3) शाळा/ वर्ग (4) क्रीडा दृश्य (5) मूल्ये जसे की श्रमाचा सन्मान, स्त्री-पुरुष समानता, स्वच्छता, राष्ट्रीय एकता इ. (6) राष्ट्रीय/ धार्मिक सण/कार्यक्रम. (7) सण, मेळावे, मिरवणूक, गर्दीची ठिकाणे (उदा., रेल्वे स्टेशन, बाजार, बाग) (8) गावचे दृश्य (9) स्थानिक सांस्कृतिक कार्यक्रम.

DESIGN (Third Paper - Second Day) Exam Timings 10.30 am to 1.30 pm (3 Hours)
संकल्प चित्र: नक्षी काम (तिसरा पेपर - दुसरा दिवस) परीक्षा कालावधी: सकाळी 10.30 ते दुपारी 1.30 (3 तास)

1. Syllabus: (1) To prepare a design within the outer shape of any given/specific object. (2) Design has to be created using different types of lines, geometric shapes as well as shapes of leaves, flowers, fruits, birds, butterflies, fish, animals, etc. Forms can be natural, decorative or abstract in shape. (3) Compose the design within the outer shape symmetrically or asymmetrically or however you like. (4) Design may be coloured using any colour scheme/colour combination of your choice. (5) Importance will be given to finishing of colouring and neatness. (6) To make the design look more attractive, texture can be added and various techniques can be used.
2. Suggested media: Colour medium used for Elementary can be used for Intermediate as well. Tracing can be done.

3. Topics: (1) Hand fan (2) Table lamp (3) Table top (4) Carpet (5) Teapoy (6) Vase (7) Tray (8) Saree border (9) Purse (10) Cloth (11) Kite (12) Handkerchief (13) T.V. cover (14) Pillow cover (15) T-shirt (16) Lantern (17) Tiles. Prepare natural, decorative or abstract design in any of these object shapes using different lines, geometric shapes, shapes of leaves, flowers, fruits, birds, fish, butterflies, etc.

1. अभ्यासक्रम: (1) कोणत्याही दिलेल्या/विशिष्ट वस्तूच्या बाह्य आकारात रचना तयार करणे. (2) विविध प्रकारच्या रेषा, भौमितिक आकार तसेच पाने, फुले, फळे, पक्षी, फुलपाखरे, मासे, प्राणी इत्यादींचे आकार वापरून रचना तयार करावी लागते. आकार नैसर्गिक, सजावटीचे किंवा अमूर्त असू शकतात. (3) बाह्य आकारात सममितीय किंवा विषमतेने किंवा तुम्हाला आवडेल तसे डिझाइन तयार करा. (4) तुमच्या आवडीच्या कोणत्याही रंगसंगती/रंग संयोजनाचा वापर करून डिझाइन रंगीत केले जाऊ शकते. (5) फिनिशिंग आणि नीटनेटकेपणाला महत्त्व दिले जाईल. (6) डिझाइन अधिक आकर्षक दिसण्यासाठी, पोत जोडले जाऊ शकते आणि विविध तंत्रे वापरली जाऊ शकतात.

2. सुचविलेले माध्यम: एलिमेंटरीसाठी वापरलेले रंग माध्यम इंटरमिजिएटसाठी देखील वापरले जाऊ शकते. ट्रेसिंग करू शकता.

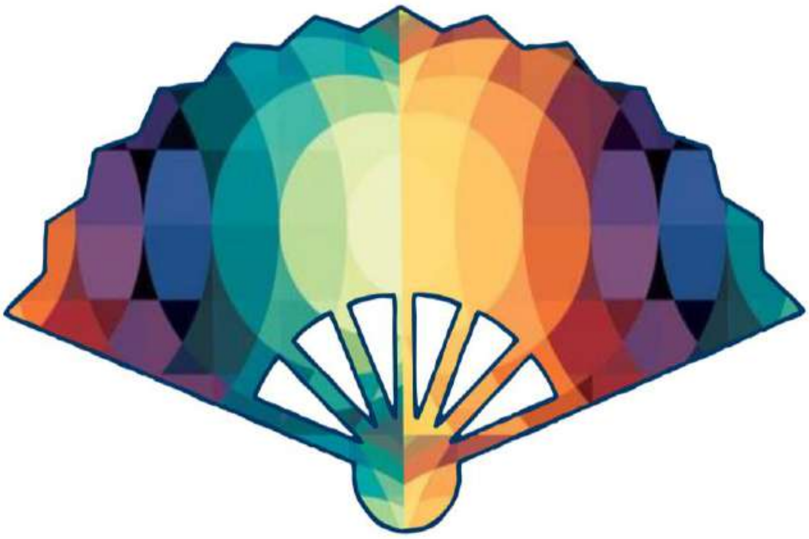
3. विषय: (1) हात पंखा (2) टेबल दिवा (3) टेबल टॉप (4) कार्पेट (5) टीपॉय (6) फुलदाणी (7) ट्रे (8) साडीची बॉर्डर (9) पर्स (10) कापड (11) पतंग (12) रुमाल (13) टी.व्ही. कव्हर (14) उशीचे कव्हर (15) टी-शर्ट (16) कंदील (17) फरशा. विविध रेषा, भौमितिक आकार, पाने, फुले, फळे, पक्षी, मासे, फुलपाखरे इत्यादींचा वापर करून यापैकी कोणत्याही वस्तूच्या आकारात नैसर्गिक, सजावटीची किंवा अमूर्त रचना तयार करा.

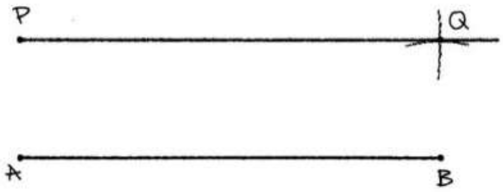

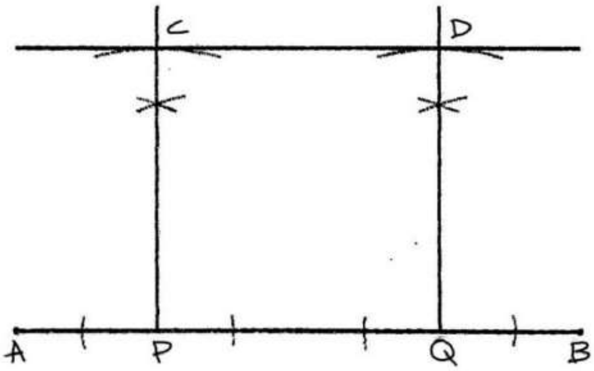

PLANE PRACTICAL GEOMETRY, SOLID GEOMETRY & LETTERING (Second Paper - Second Day); Exam Timings 2:30 pm to 5:30 pm (3 Hours)
कर्तव्य भूमिती, घन भूमिती व अक्षर लेखन: (चौथा पेपर - दुसरा दिवस); परीक्षा कालावधी: दुपारी 2:30 ते संध्याकाळी 5:30 (3 तास)

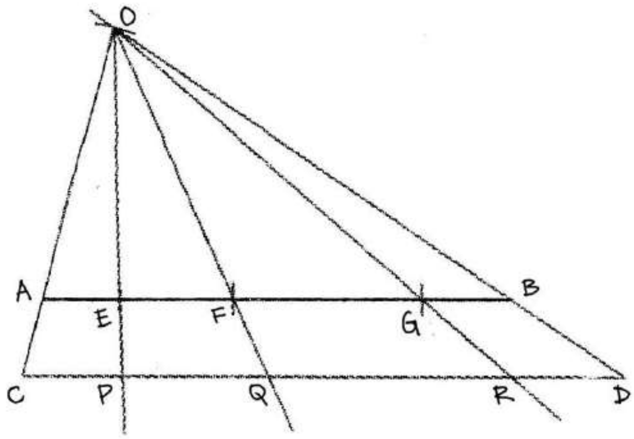
Syllabus:
अभ्यासक्रम:
Section 'A': Plane Geometry
(1) To draw a line parallel to a given line from a given point.
विभाग 'अ': समतल भूमिती
(1) दिलेल्या बिंदूवरून दिलेल्या रेषेच्या समांतर रेषा काढणे.

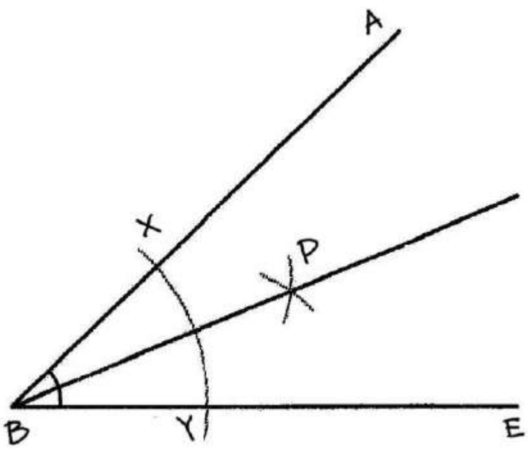
(2) To draw a line parallel to a given line at a given distance from it. - दिलेल्या रेषेपासून दिलेल्या अंतरावर समांतर रेषा काढणे.

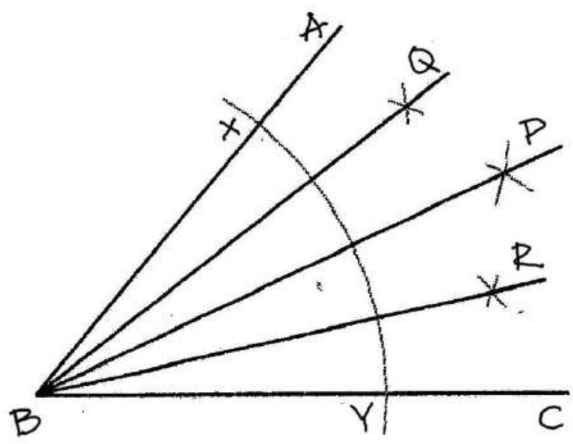

(3) To divide a line in proportion to the divisions of a given line. - दिलेल्या रेषेच्या विभाजनाच्या प्रमाणात एखाद्या रेषेचे भाग पाडणे.

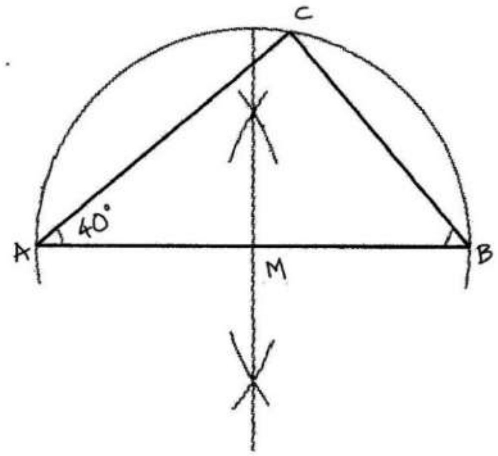

(4) To divide a given angle into two / four equal parts. - दिलेल्या कोनाचे दोन/चार समान भाग करणे.

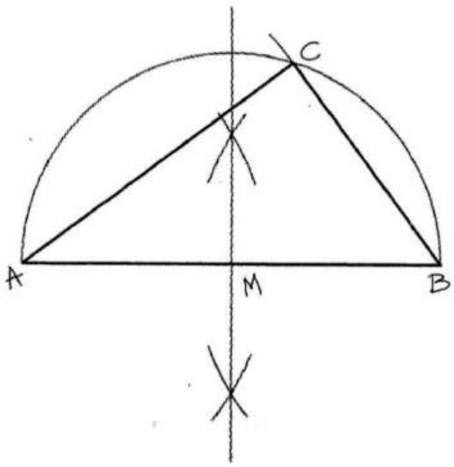

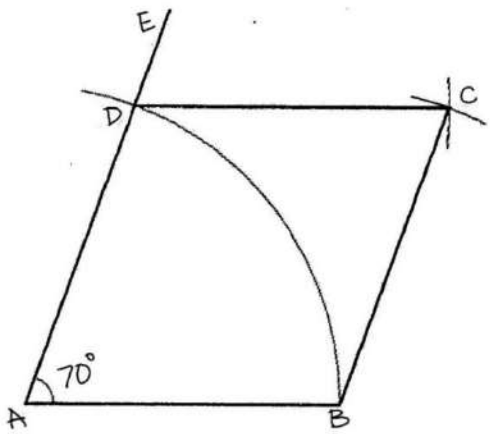
(5) To construct a right-angled triangle, its hypotenuse and one acute angle being given. - कर्ण आणि एक बाजू दिली असता काटकोन त्रिकोण तयार करणे.

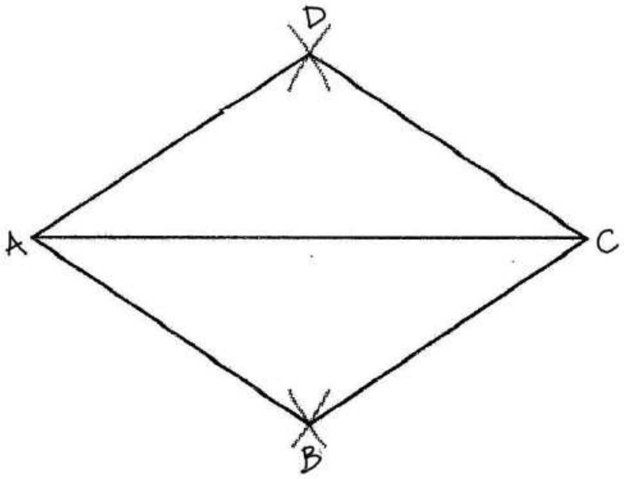
(6) To construct a right-angled triangle, its hypotenuse and one side being given. - कर्ण व एक बाजू दिली असता समभुज चौकोन काढणे.

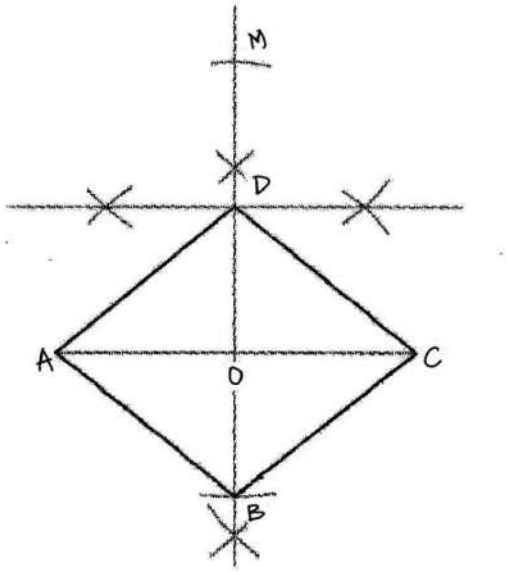
(7) To construct a rhombus, the base and one angle being given. - पाया आणि एक कोन दिला असता समभुज चौकोन काढणे.

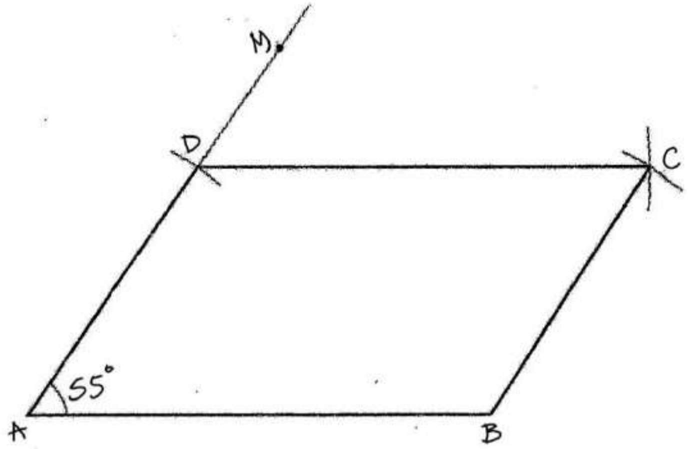
(8) To construct a rhombus, the diagonal and one side being given. - कर्ण आणि एक बाजू दिली असता समभुज चौकोन काढणे.

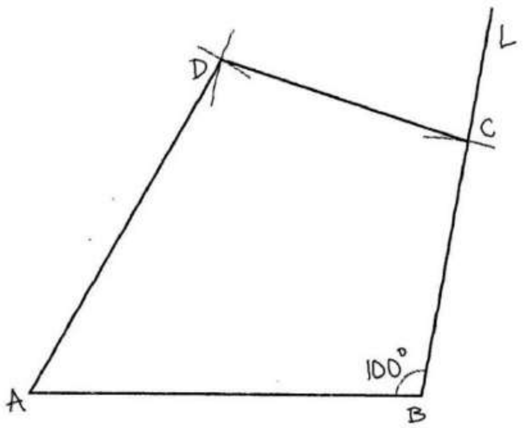
(9) To construct a rhombus, its two diagonals being given. - दोन्ही कर्ण दिले असता समभुज चौकोन काढणे.

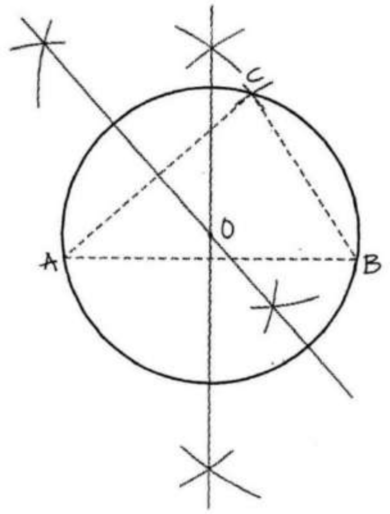
(10) To construct a parallelogram, its two adjacent sides and the angle between them being given.
- संलग्न बाजू व त्यांमधील कोन दिला असता समांतरभुज चौकोन काढणे.

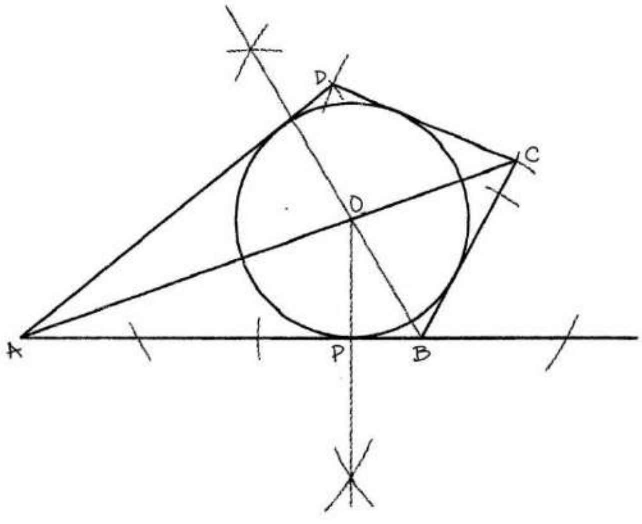
(11) To construct a kite, its two unequal sides and the angle contained by these sides being given. - दोन असमान बाजू व त्यांमधील कोन दिला असता समद्विभुज (पतंगाकृती) चौकोन काढणे.

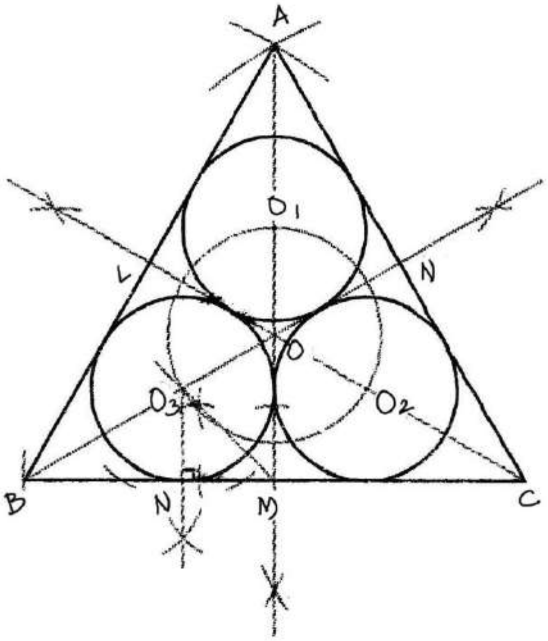
(12) To describe a circle (or an arc) passing through three given points, not in a straight line. - एका रेषेत नसणाऱ्या दिलेल्या तीन बिंदूतून जाणारे वर्तुळ(किंवा कंस) काढा.

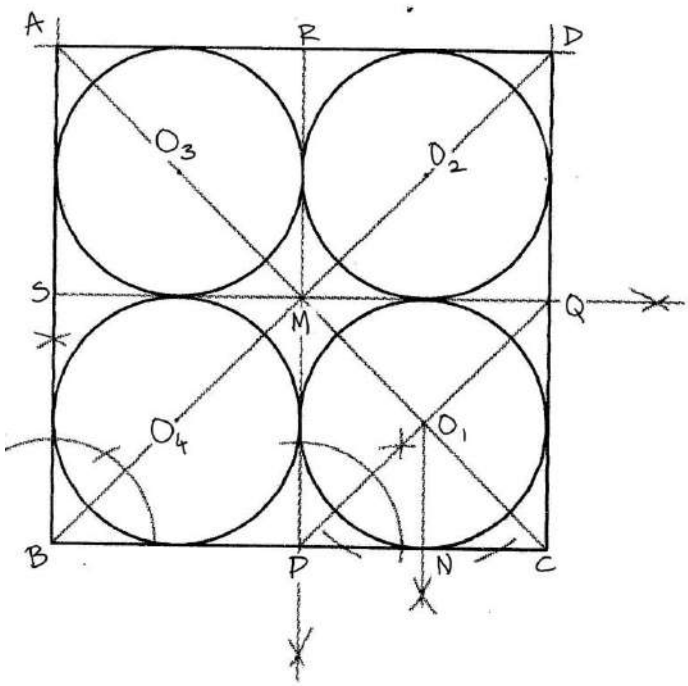

(13) To inscribe a circle in rhomboid (kite). - समद्विभुज (पतंगाकृती) चौकोनात एक वर्तुळ अंतर्लिखित करणे.

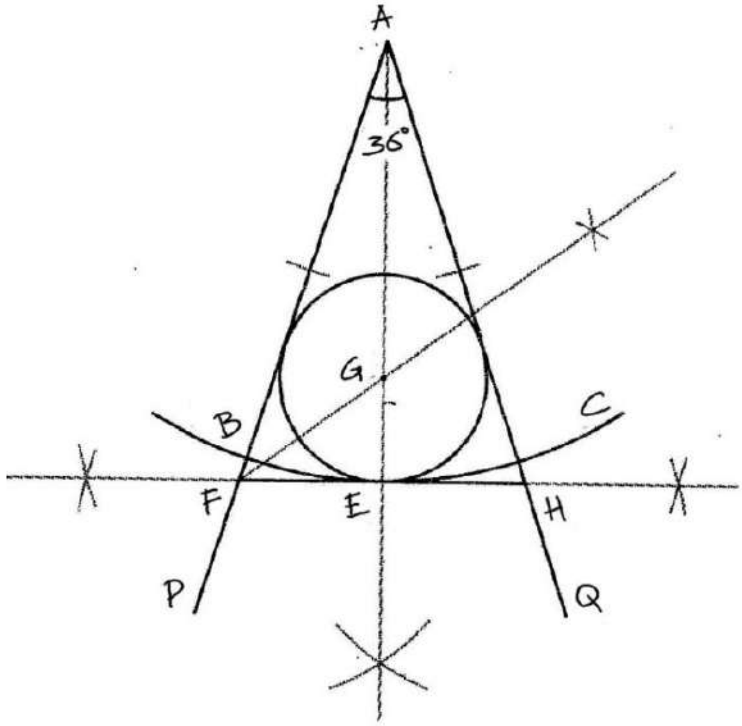

(14) To inscribe 3 or 4 circles in a given regular triangle (equilateral triangle) or square in such a way that each circle will touch two sides of the triangle or square and two other circles. - समभुज त्रिकोणात / चौरसात बाजूंच्या संख्येइतकी वर्तुळे मुख्य आकृतीच्या दोन बाजूंना व लगतच्या दोन वर्तुळांना स्पर्श करतील अशी काढणे.

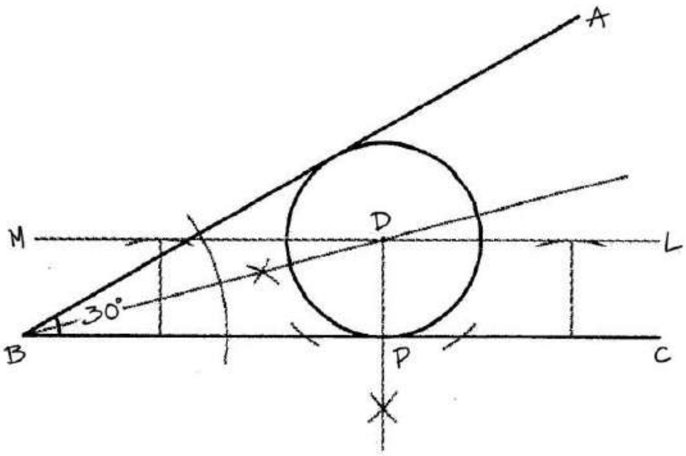

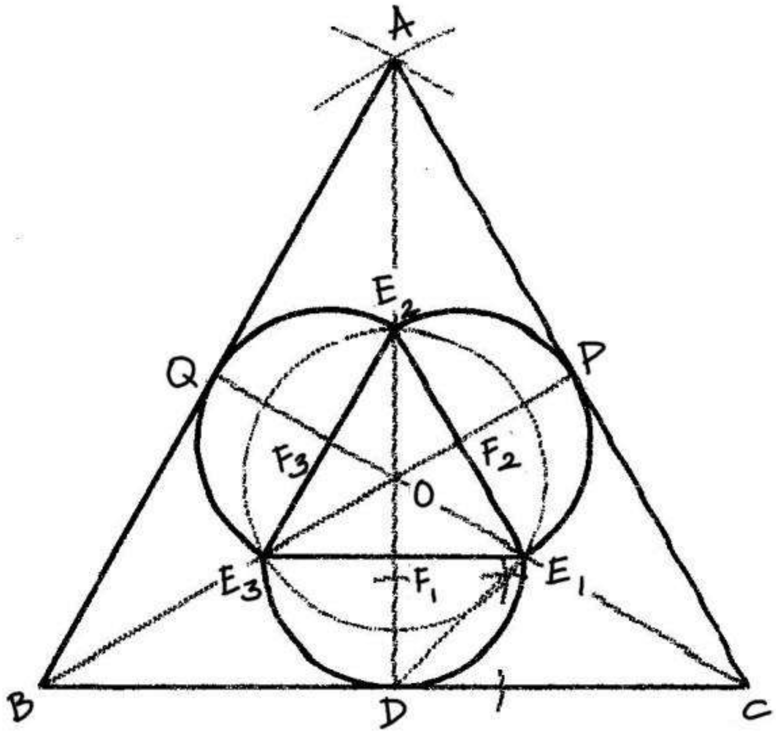
(15) To inscribe a circle in a sector. - वर्तुळखंडात एक वर्तुळ अंतर्लिखित करणे.

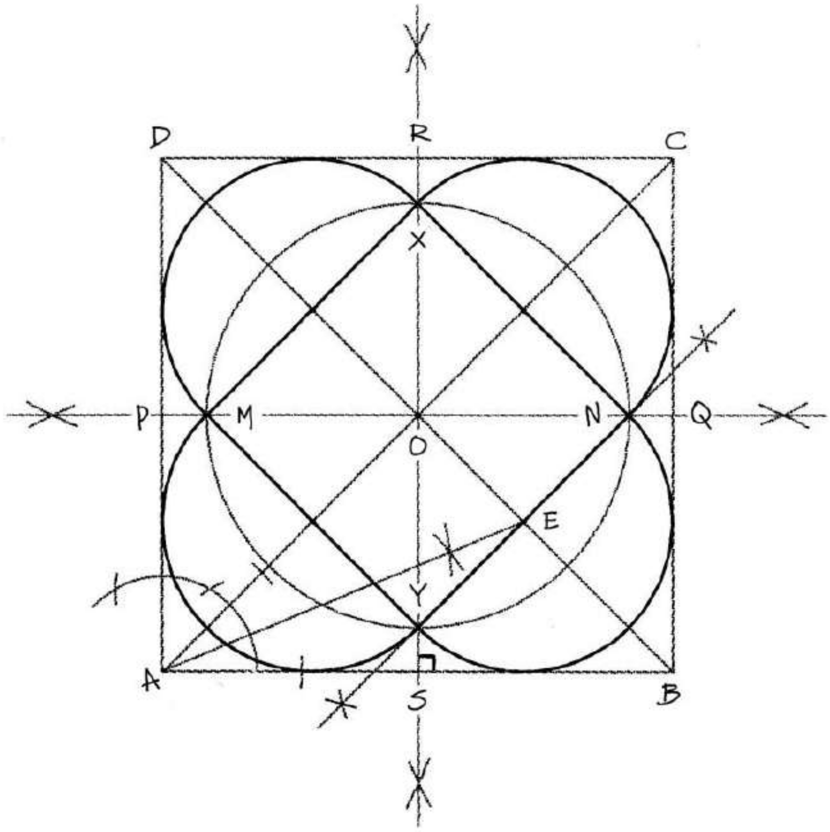
(16) To inscribe a circle of given radius to touch two converging lines. - एका बिंदूत मिळणाऱ्या दोन रेषांना स्पर्श करणारे दिलेल्या त्रिज्येचे वर्तुळ काढणे.

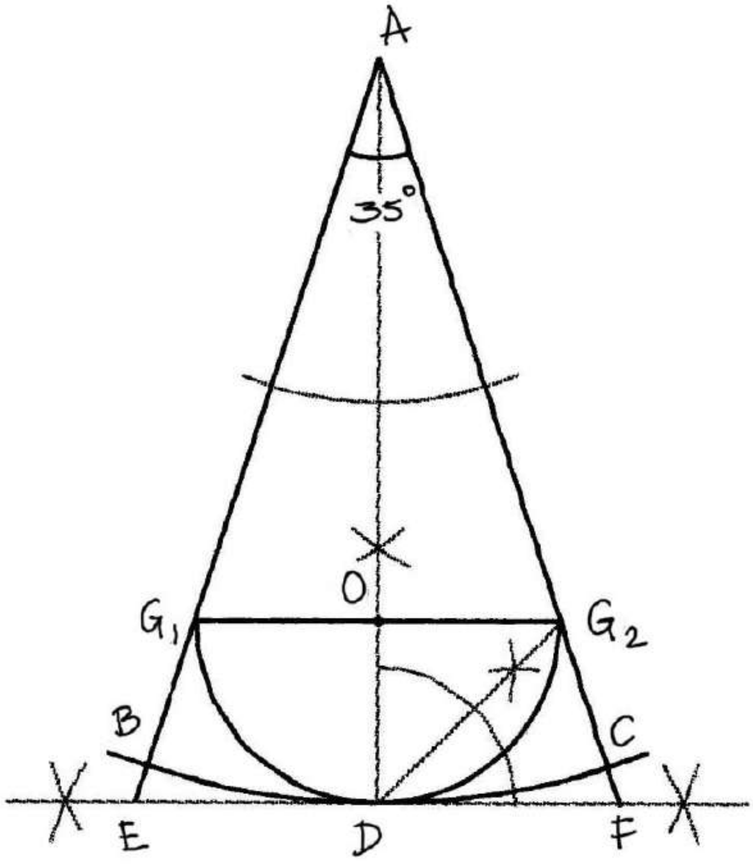
(17) To inscribe three equal semicircles in an equilateral triangle, each semicircle touching one side of the triangle and their diameters to be adjacent. - समभुज त्रिकोणात तीन समान अर्धवर्तुळे अशा प्रकारे अंतर्लिखित करणे की, त्यांतील प्रत्येक अर्धवर्तुळ त्रिकोणाच्या एका बाजूस स्पर्श करील व त्यांचे व्यास संलग्न राहतील.

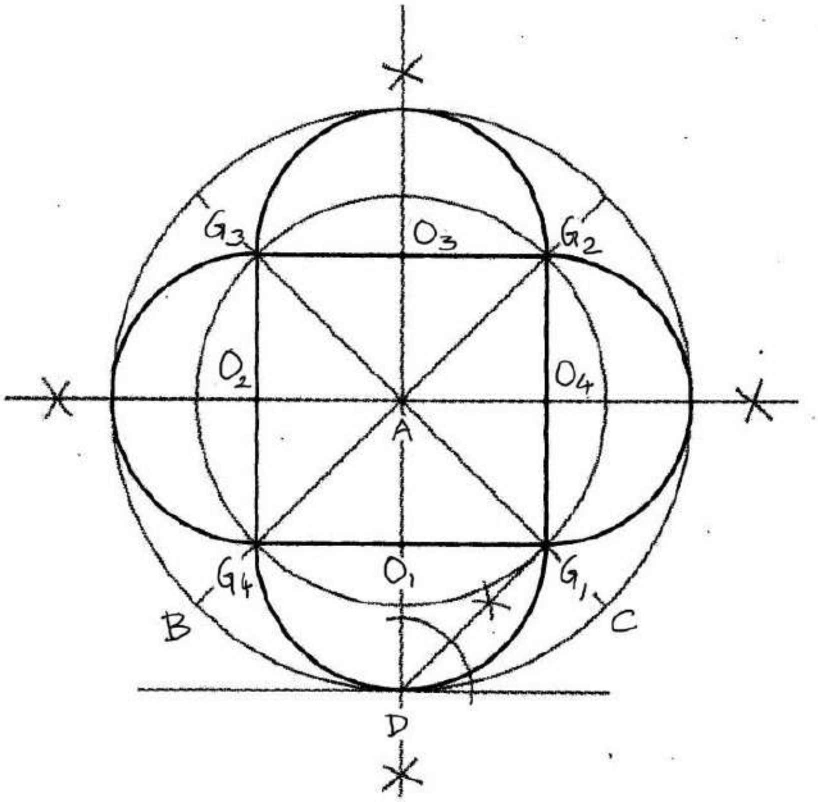
(18) In a given square, to inscribe four equal semicircles, each to touch two sides of the square and their diameters to be adjacent. - दिलेल्या चौरसात चार समान अर्धवर्तुळे अशा प्रकारे अंतर्लिखित करणे की, त्यातील प्रत्येक अर्धवर्तुळ चौरसाच्या दोन बाजूंना स्पर्श करील व त्यांचे व्यास संलग्न राहतील.

(19) To inscribe a semicircle in a sector. - वर्तुळखंडात एक अर्धवर्तुळ अंतर्लिखित करणे.

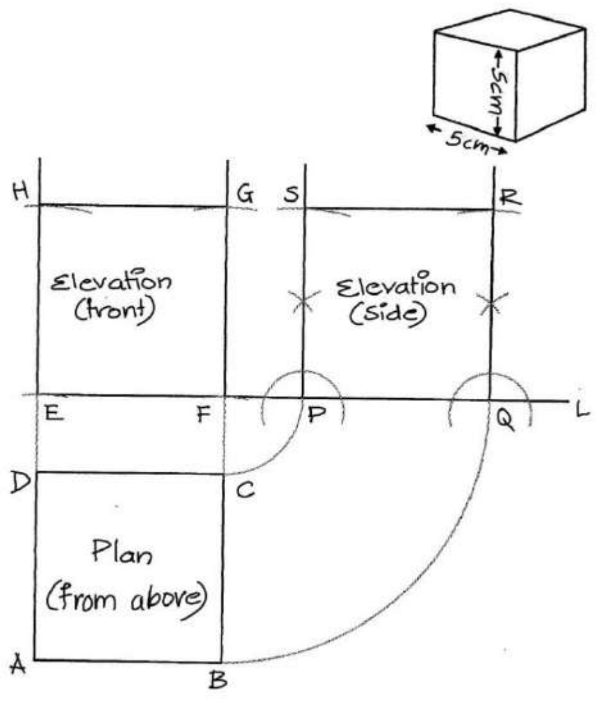

(20) In a given circle, to inscribe four equal semicircles, each to touch the circumference and their diameter to be adjacent. - दिलेल्या वर्तुळात चार समान अर्धवर्तुळे अशा प्रकारे अंतर्लिखित करणे की, प्रत्येक अर्धवर्तुळ दिलेल्या वर्तुळाच्या परिघाला स्पर्श करील आणि त्यांचे व्यास संलग्न राहतील.

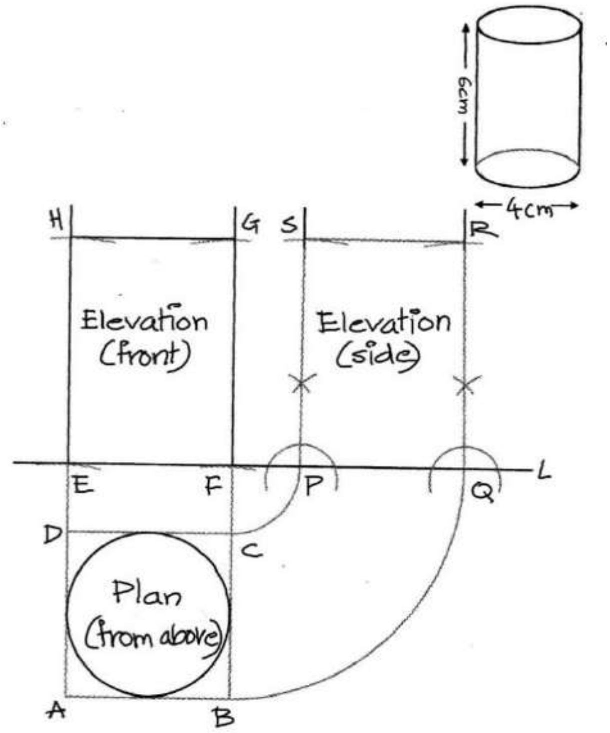

Section 'B': Solid Geometry and Lettering
(1) To draw the plan and elevation of solid objects like Cube, Square prism, Cylinder, Cone, Pyramid and Sphere.
(2) To write the given word attractively, name or title within the given outer shape.
(3) To artistically express the meaning of the word through creative lettering.
(4) Write the lettering in Roman letters or its adaptations or in any regional script. Any letter font may be used for lettering.

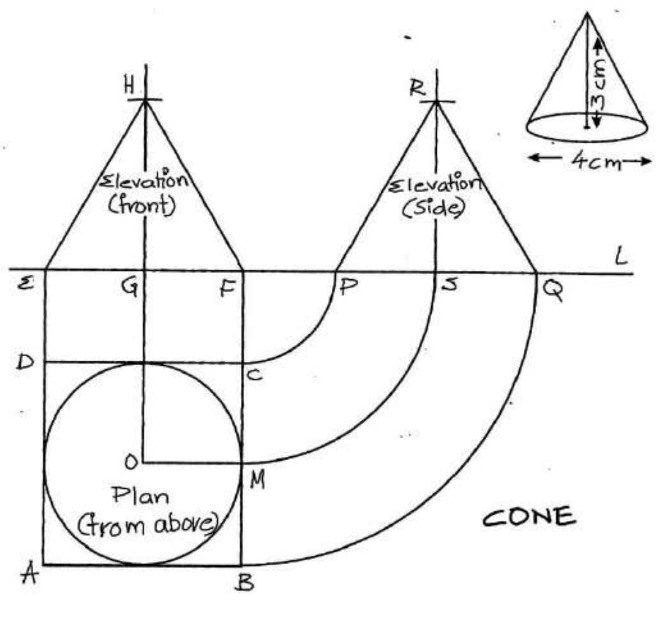
विभाग 'ब': घन भूमिती आणि अक्षर लेखन
(1) घन, स्क्वेअर प्रिझम, सिलेंडर, शंकू, पिरॅमिड आणि गोल यासारख्या घन वस्तूंची अणुविक्षेप(Plan) आणि उद्विक्षेप(Elevation) काढणे.
(2) दिलेला शब्द, नाव किंवा शीर्षक आकर्षकपणे, दिलेल्या बाह्य आकारात शब्दाच्या अर्थाला अनुरूप अक्षराचे कलात्मक संयोजन करणे.
(3) सर्जनशील अक्षराद्वारे शब्दाचा अर्थ कलात्मकपणे व्यक्त करणे.
(4) रोमन अक्षरात किंवा देवनागरी लिपीमध्ये अक्षर लेखन करायचे असते. अक्षरांसाठी कोणताही अक्षराचा फॉन्ट - प्रकार वापरला जाऊ शकतो.

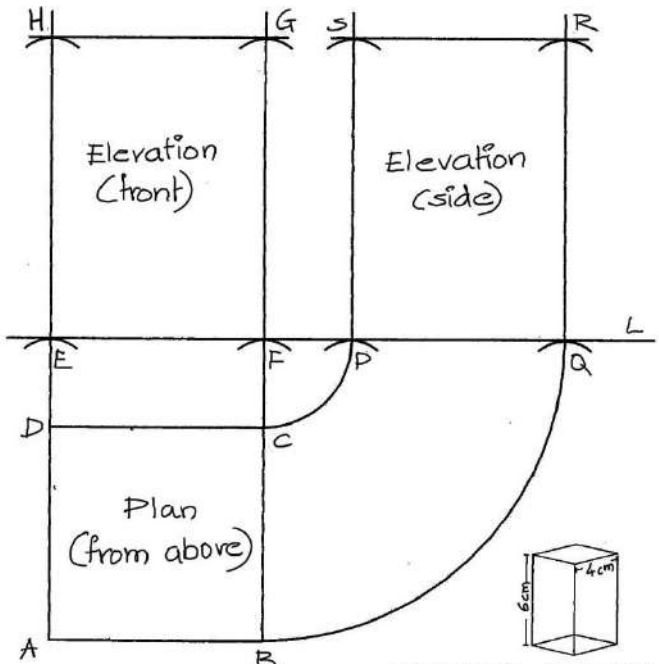
CUBE

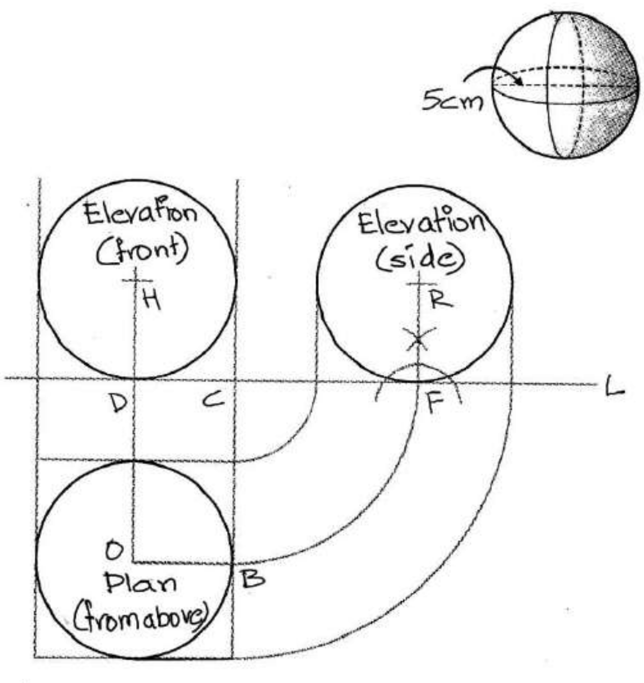
CYLINDER

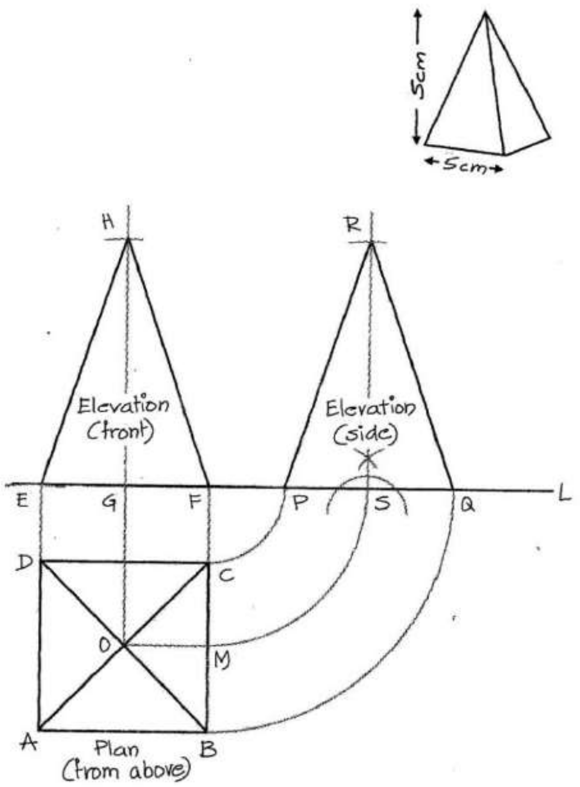
CONE

SQUARE PRISM

SPHERE

PYRAMID

JAY SALIAN

JAY SALIAN

